WEVELGEM

RENOVATIE GEMEENTEHUIS "KASTEEL VANACKERE"

Kleuronderzoek van drie ruimtes op het gelijkvloers

Besteknummer BD 06.612

Opdrachtgever	Gemeentebestuur Wevelgem Vanackerestraat 16 8560 Wevelgem
Architect	Inoforma – architectenbureau Decaestecker Vanackerestraat 39 8560 Wevelgem
Uitvoering	Goedele Reyniers Wolterslaan 83 9040 Sint-Amandsberg 0494 16 04 48 goedelereyniers@telenet.be

INHOUDSTAFEL

Inleiding: doel en methode van het onderzoek.....5
Secretariaat 1.....7
Lokaal schepenen.....43
Secretariaat 2.....71
Samenvatting.....91
Bijlages.....93

DOEL EN METHODE VAN HET ONDERZOEK

Het "Kasteel Vanackere" werd tussen 1894 en 1896 gebouwd naar ontwerp van Arch. C. Vanhoutte uit Kortrijk. De te onderzoeken ruimtes zijn uitgevoerd in een eclectische stijl waarin vooral elementen uit het Neoclassicisme en de Neorenaissance zichtbaar zijn.

De steekproeven zijn uitgevoerd onder een loep x3 of x8. De kleuren van de lagen werden genoteerd adhv de NCS-codes. Deze staan enkel vermeld bij de steekproeven waar de kleur werd opgemeten. De gegevens van de verschillende kleurmetingen worden vervolgens verwerkt in de conclusie. De kleuren komen uit de NCS-kleurenwaaier van de tweede editie, dus moet elke kleurcode eigenlijk door een 'S' ('second') voorafgegaan worden.
De lagen van de stratigrafische steekproeven werden genummerd en genoteerd. Van de trapsgewijze steekproeven werden individuele foto's genomen. De controlepuncties werden in groepjes gefotografeerd per onderdeel. De plaats van de steekproeven werd beschreven en in groepjes aangeduid op overzichtstekeningen (zie bijlage).
Van de verschillende lagen werd ook nagegaan in welke staat zij zich bevinden, wat hun omvang is, wat de aard van het bindmiddel is.
Analyses van bindmiddel of pigment werden niet uitgevoerd omdat dit voor het onderzoek niet relevant is.
Het rapport werd geprint in drievoud afgeleverd.

SECRETARIAAT 1

Beknopte beschrijving en bewaringstoestand

Wanden

Pleister

De pleister is nog in heel goede toestand van bewaring. Op de gemeenschappelijke wand met ruimte 0.05 (lokaal schepenen) is roetdoorslag van de schouw zichtbaar in het craquelé-patroon van de pleister. Ook het stucwerk op de wanden is nog in goede staat van bewaring.

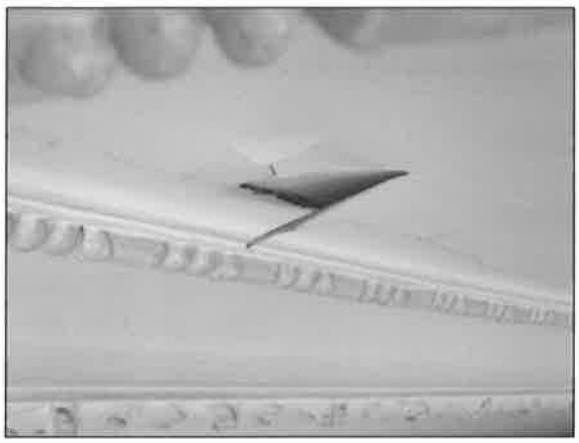
Behangpapier
Het behangpapier dat nu in de middenvelden van de wandpanelen is geplakt, is een modern papier. Mogelijk is nog een rest van het originele papier zichtbaar in de toegemetselde schouwopening. Het papier met fijn reliëf is gelijkaardig aan dat van de rest papier in het schepenlokaal. Hiervan is echter ook niet bekend of dit wel degelijk het originele papier is.
Als dit papier correspondeert met de oorspronkelijke aankleding van de kamer, zou dit echter betekenen dat de haard reeds van bij het begin dichtgemetst was – mogelijk was er wel een opening voorzien voor een kachelpijp.
Het behangpapier is vele keren overschilderd, de eerste kleur die er op te vinden is komt wel overeen met het kleurenpalet van de oorspronkelijke beschildering van wanden en plafond.

Verf
In tegenstelling tot de andere onderzochte ruimtes is op de wanden van deze kamer beschilderd stucwerk aangebracht. De verf bevindt zich nog in goede staat.

Plafond

Pleister
De pleister van het plafond is nog in heel goede toestand. Er zijn wat barsten zichtbaar, en hier en daar zijn enkele kappen en gaten in het stucwerk.

Verf
De verflaag vertoont nog een heel goede hechting. Enkel op het middenveld is een dikke omkrullende schilfer zichtbaar.

Schrijnwerk
In tegenstelling tot de andere onderzochte ruimtes is het schrijnwerk in deze kamer helemaal beschilderd: deuren, ramen, supraporta's, lambrisering. Dat dit van bij de aanvang de bedoeling was is duidelijk aan de gebruikte houtsoort. Vermoedelijk werd grenenhout gebruikt i.t.t. de kwaliteitsvollere houtsoorten in de andere ruimtes. Daar was het immers de bedoeling dat het hout gevernist of geboend werd en dus zichtbaar bleef.
Door de beschildering van het hout in lichte en levendige tinten kreeg deze kamer een veel frisser en lichter aspect. Dit is ook al zichtbaar aan de marmersoort die werd gebruikt voor de schouw: een witte marmer i.t.t. de zwarte marmers in de andere kamers. Ook het stucwerk is hier minder zwaar dan in de andere ruimtes.

Ook op het schrijnwerk is de hechting van de verflaag nog heel goed.

Opmerkelijk is de dubbele deur in de gemeenschappelijke wand met het schepenlokaal: aan de andere kant van de wand staat een schouw dus deze valse deur is louter voor de symmetrie aangebracht. Het kleine deurtje dat naar de aanpalende ruimte leidt is niet het originele want de deuropening werd ervoor aangepast. Gezien dezelfde profilering op de deur moet het wel recuperatie van ergens anders in het gebouw zijn.

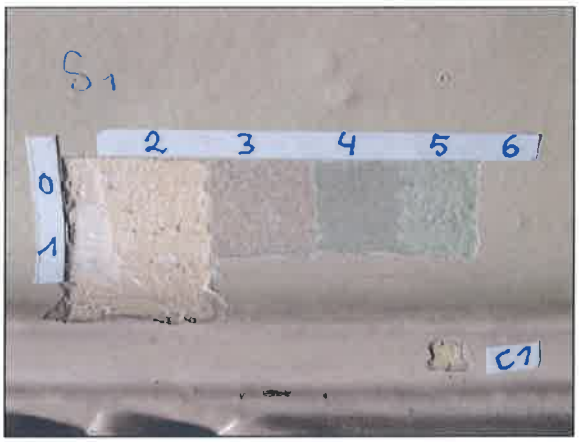
Stratigrafische steekproeven en controlepuncties

PLAFOND

Middenveld

S1 *Effen vlak middenveld*
0. gips rozig
1. wit, onderlaag
2. lichtroze NCS 0510 Y40/50R, olieverf
3. warm grijs NCS 2005 Y50R, olieverf
4. blauwgrijs NCS 2502 Y, olieverf
5. lichtblauw NCS 2005 G40Y, olieverf?
6. gelig grijs (andere kleur dan op de andere delen van het plafond)

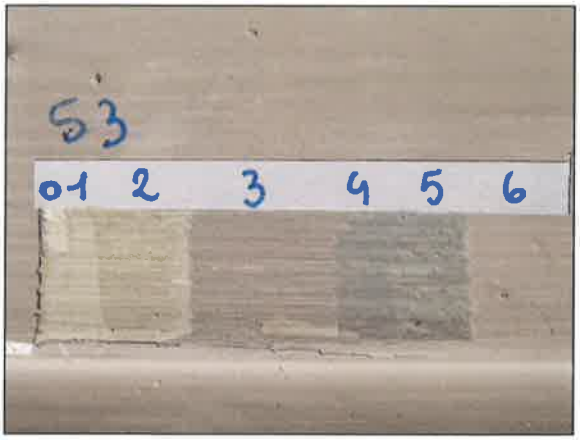
Verschillende controleproeven op diverse plaatsen tonen overal dezelfde kleur.

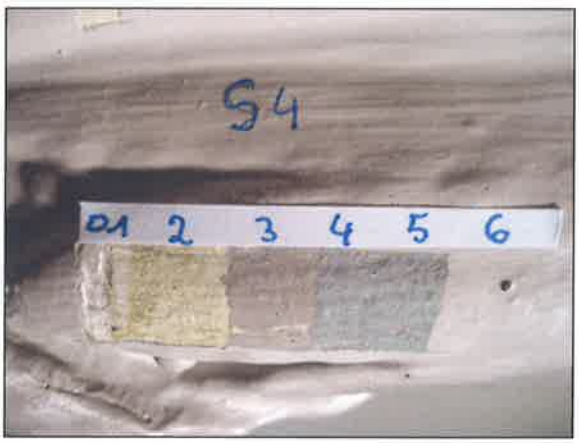
S2 *Parellijst*
0. gips
1. okergeel (in midden afgesleten maar nog goed zichtbaar op controleproefje)
2. warm grijs 4005 Y50R iets donkerder dan op het vlak van het middenveld?
3. blauwgrijs
4. lichtblauw
5. beige

C1 *Randje parellijst*
Gelig groen, bleker dan parels

S3 *Holle lijst*
0. gips
1. groen
2. gelig groen NCS 2010 G90Y
3. warm grijs NCS 3005 Y50R
4. blauwgrijs NCS 3502/4502G
5. lichtblauw
6. beige

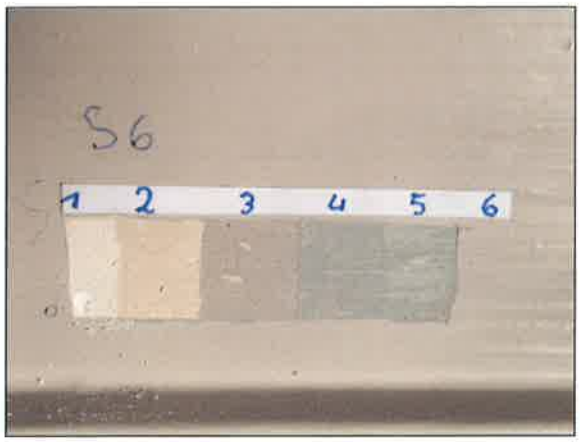
S4 *Blad laurierlijst*
0. gips
1. wit, onderlaag
2. oker NCS 3030 Y
3. warm grijs NCS 4005 Y50R
4. blauwgrijs NCS 3502Y
5. lichtblauw
6. beige

C2 *Lint laurierlijst:* oranje-roze NCS 2030 Y40R
C3 *Achtergrond laurierlijst:* licht geelgroen

S5 *Hol lijstje boven laurierlijst*
0. gips
1. wit, onderlaag
2. licht geelgroen, mogelijk op een heel dun laagje groen
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

S6 *Vlakke boord tussen de plafondvelden*
0. gips
1. wit, onderlaag
2. roze, NCS 1010 Y40/50R (mag iets feller)
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

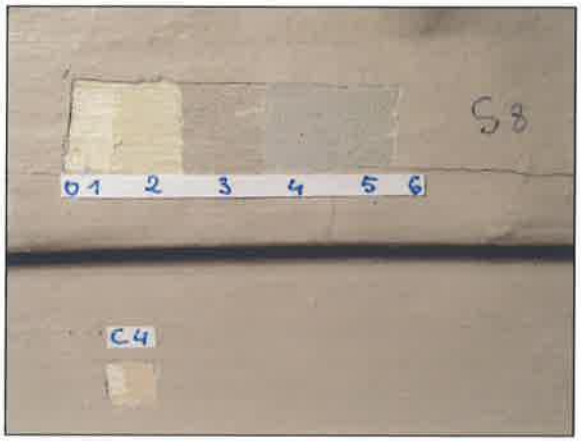
Driehoekig hoekveld met bloemen

S7 *Lijstje met hartvormige blaadjes, onderkant*
1. wit, onderlaag
2. licht geelgroen
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

Controleproeven:
Andere delen van profieltje: geelgroen
Blaadjes: oker

S8 *Achtergrond bloemenreliëf*
0. gips wit
1. groen
2. geelgroen
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

C4
Vlakke boord naast lijst met blaadjes:
Roze zoals in S6

S9 *Blad van reliëf*
0. gips
1. roze NCS 2020/3020 Y80R
2. lichtroze NCS 0505 Y50R
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

Controleproeven
C5 *Hartje van bloem:* oker
C6 *Blaadje van bloem:* oker
C7 *Stengel van bloem:* oker
C8 *Lint:* oker
C9 *Pijlenkoker:* oker
C10 *Pijlen:* oker
C11 *Roos:* roze 2020 Y80R
C12 *Bloem:* oker 3030 Y
Onder het oker zit een laag groen: dit is de kleur die over het hele veld is aangebracht en op de reliëfs overschilderd met oker, op de achtergrond met licht geelgroen.

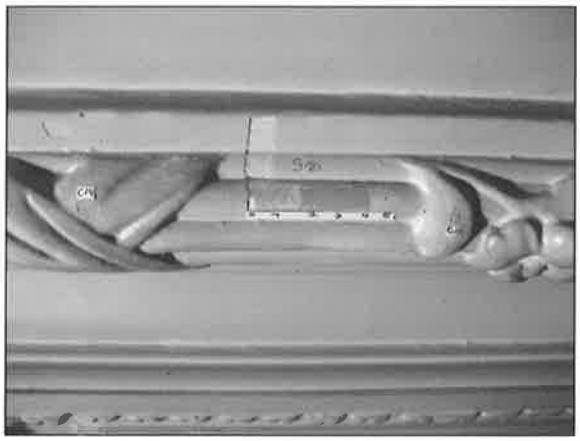

C10
C9

C11

C12

Lijst rond middenveld en driehoekige hoekvelden

S10 *Profiel met stengelbundel en bloemen*
0. gips
1. oker op stengel, ernaast licht geelgroen
2. warm grijs
3. blauwgrijs
4. lichtblauw
5. beige

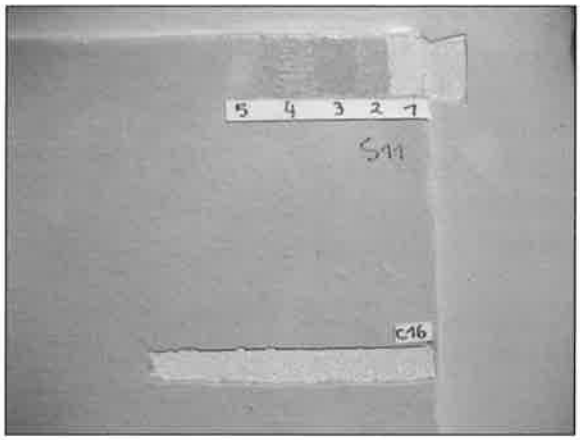
C13 *Blaadje:* oker, ook de bloem is oker
C14 *Lint:* oranje-roze

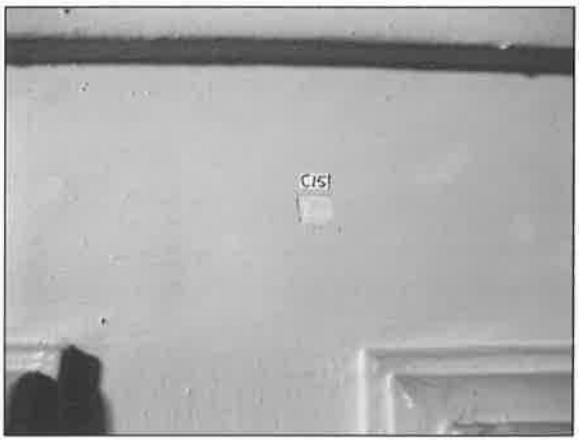

Vierkant zijvlak

S11 *Vierkant hoekvlak, middenveld*
1. middenveld gebroken wit 1010 Y20R
   C16: groter stukje
   De boord errond is roze 1020 Y30R
2. warm grijs
3. blauwgrijs
4. lichtblauw
5. beige

C15 *Boord tussen de zijvelden*
Oranje-roze, redelijk transparant op witte ondergrond

Profiellijst rond het hele plafond

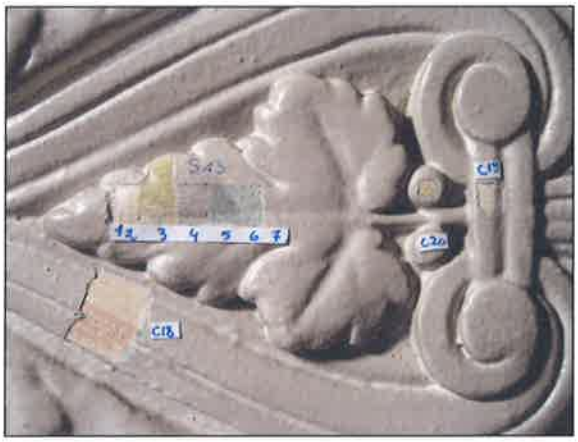
S12 *Profiellijst*
1. geelgroen op witte ondergrond
2. warm grijs
3. blauwgrijs
4. lichtblauw
5. beige

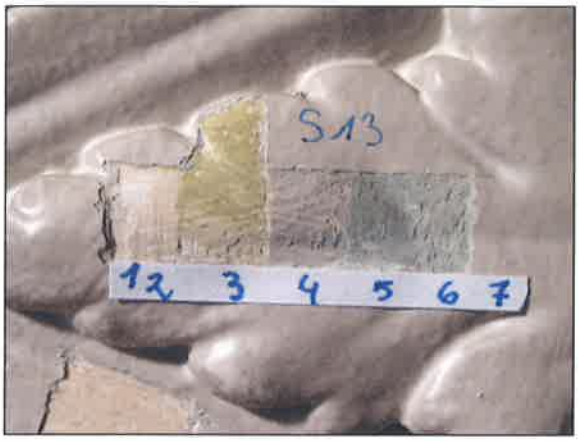

C17 *andere onderdelen van het profiel:*
zelfde licht geelgroen op witte ondergrond

Fries met hartvorm en wijnblad

S13 *Blad*
1. wit
2. roze NCS 1010 Y70R
3. okergeel
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

C18 *Hartvorm*
Lichtroze NCS 1010 Y50R. Zelfde kleur als laag 2 van S13 maar iets vergeeld aan het oppervlak. In S13 is de roze laag beschermd geweest door de bovenliggende groene laag uit dezelfde fase en dus niet vergeeld.
Accentlijntje in donkerder roze NCS 2030 Y60R
C19 lichtroze
C20 geelgroen

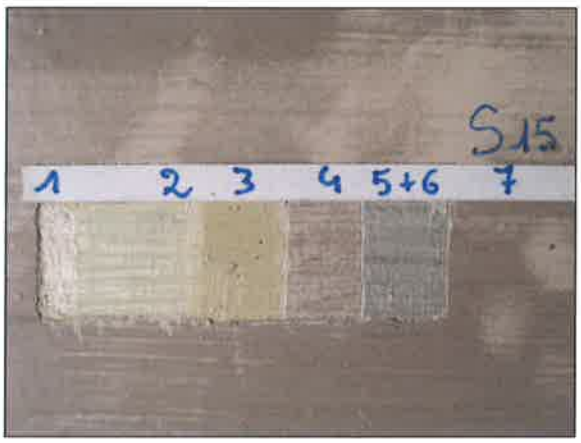
Bladfries aan bovenste rand van de kooflijst

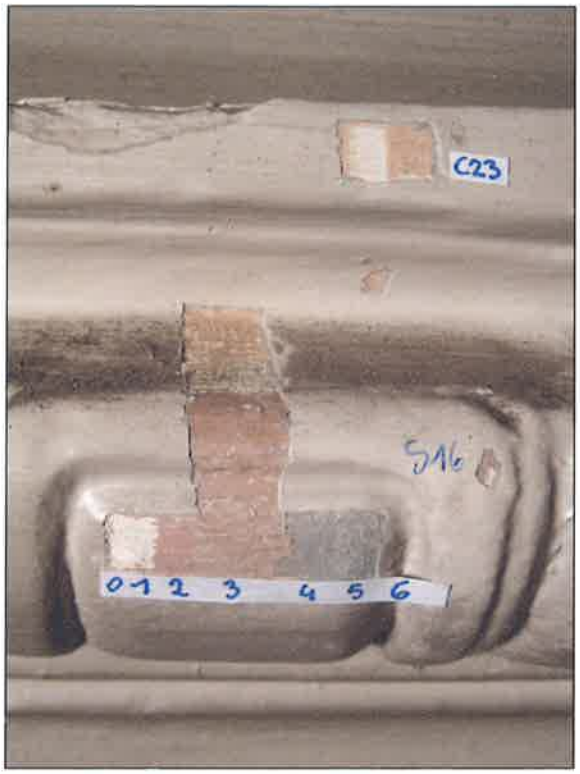
S14 *Blad*
0. gips rozig
1. rozig wit
2. groen
3. oker
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

C21 *Parellijst, kleine bol:* oker op groen
C22 *Duidelijk verschil tussen groene onderlaag en meer okerkleurige bovenlaag*

S15 *Kooflijst hol*
1. wit
2. groen NCS 2010 G60Y
3. geelgroen
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

S16 *Eierlijst*
0. gips wit
1. grijzig wit
2. roze NCS 2030 Y80/90R
3. lichtroze
(zonder nummer) warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

C23 *Vlak lijstje boven eierlijst*
Oranje-roze

WANDEN

Wandpaneel met profiellijst

S19
0. gips rozig
1. grijzig wit
2. helder wit
3. groen
4. geelgroen
5. warm grijs
6. blauwgrijs
7. lichtblauw
8. beige

S20 *Profiellijst rond wandvlakken*
0. gips, roze oppervlak
1. wit
2. groen
3. geelgroen
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

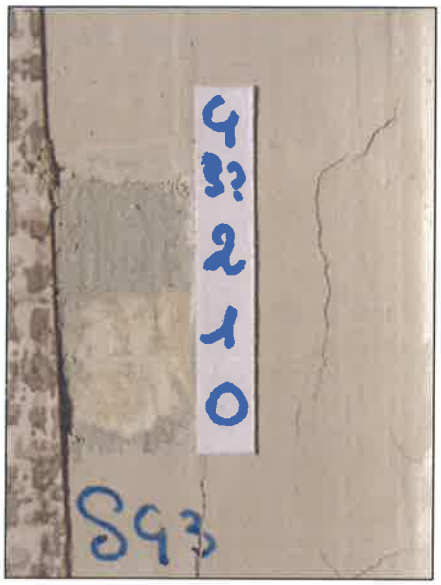

C27 *Bladfries:* roze met lichtroze accenten

C28 *Rozet op de hoeken van de wandpanelen*
Roze met lichtroze toetsen op de rand van het blad

S43 *Middenveld onder behangpapier*
0. pleister
1. wit plamuur
2. blauwgrijs
3. lichtblauw? Niet duidelijk of het hier aanwezig is
4. beige

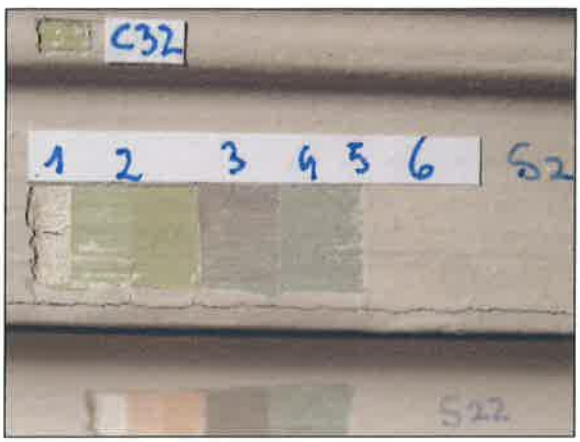
SUPRAPORTA

Drager uit hout, reliëf in gips

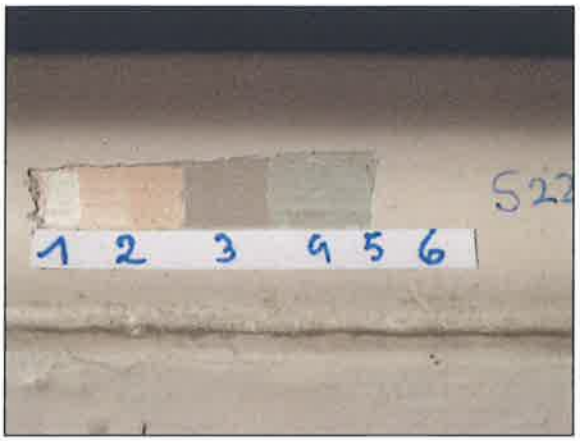
Profiellijsten

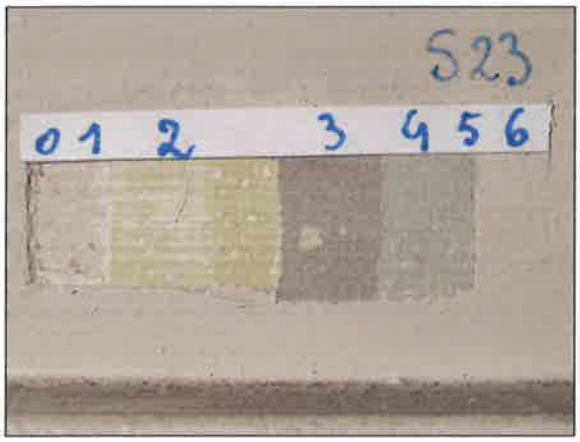

S21 *Bovenste profiel*
1. wit
2. groen met geelgroen
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

C30 - 33 *Andere lijstjes van het profiel:*
zelfde kleur

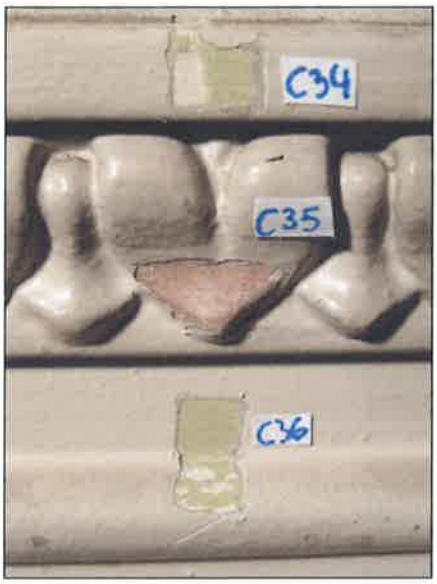

S22 *Hol lijstje*
1. witte onderlaag
2. oranje- roze
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

S23 *achtergrond van vlak, tussen profiellijst en lijst met blaadjes*
0. plamuur, rozig
1. wit
2. licht geelgroen NCS 2020 Y
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

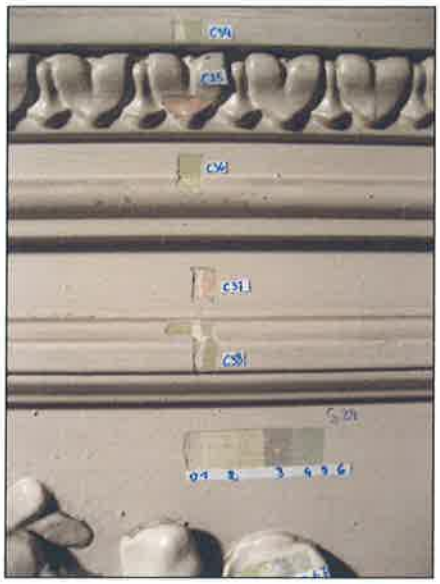

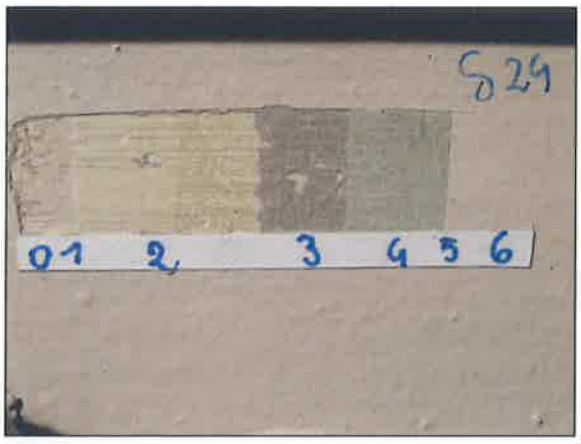
Lijst met hartvormige blaadjes
C34 groen met lichtgroen
C35 roze 2030 Y70R met lichtroze toetsen
C36 groen met lichtgroen

C37 *Achtergrond binnen profiellijst*
Wit met dekkend oranje-roze

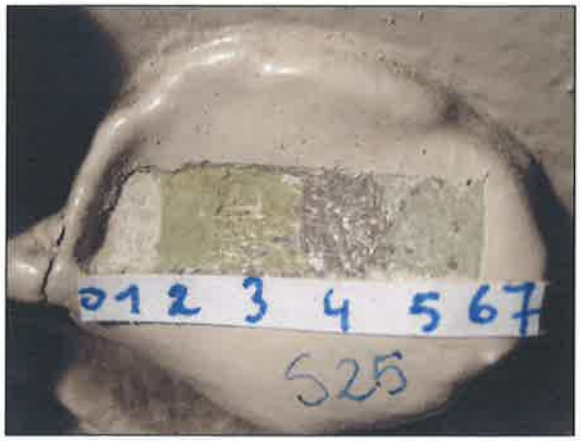
C38 *Lijstje rond reliëf*
Groen op profiel, met overgang naar het roze van de achtergrond. Tussen de twee kleuren is een stukje van de witte ondergrond zichtbaar gebleven. Het feit dat deze tussen de twee kleuren vuil is geworden, maar onder de groene en roze kleur nog helderwit is, bewijst dat het om een ondergrond gaat en nooit een afwerkingslaag is geweest.

S24 *Achtergrond van het reliëf*
0. rozige plamuur
1. wit
2. lichtgroen, heel dun
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

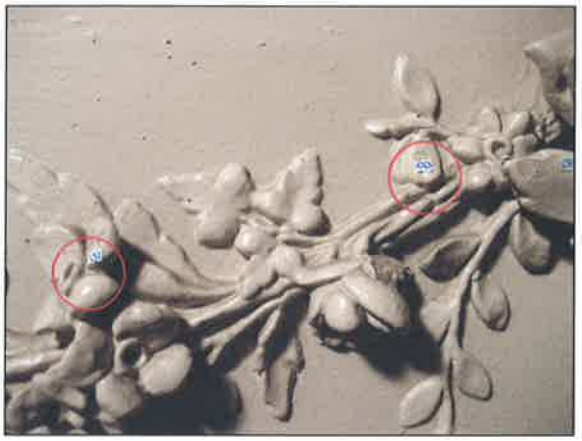
Reliëf

S25 *Blaadje*
0. rozige plamuur
1. wit
2. groen
3. oker
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

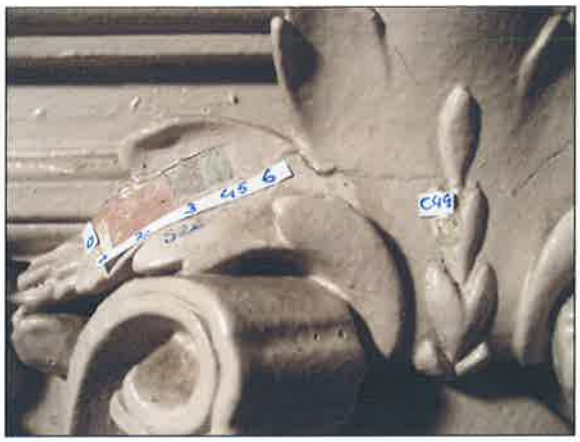
C39 *Roos:* groen met oker
C40 *Andere bloem:* groen met oker
C41 *Gesloten roos:* groen met oker

C42 *Kleine bloem:* groen met oker
C43 *Blaadje:* groen met oker

Centraal motief met medaillon

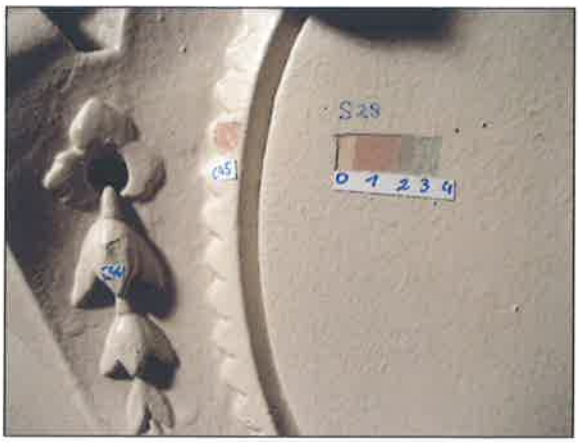
S26 *Blad*
0. roze plamuur
1. wit
2. roze, dekkend
3. warm grijs
4. grijsblauw
5. lichtblauw
6. beige

C44 *Kleiner blaadje op bovenste blad*
Groen met oker

S27 *Strik*
1. roze op witte ondergrond
2. lichtroze accenten
3. warm grijs
4. grijsblauw
5. lichtblauw
6. beige

C47 *Blad naast strik*: roze met veel lichtroze

S28 *Ovaal van medaillon*
0. rozig plamuur
1. roze, dekkend (hier geen witte ondergrond)

C45 *Getand lijstje naast ovaal:* roze
C46 *Blaadje op strik:* groen met oker

C48 *Bol die guirlande vasthoudt:* roze
C49 *Bloem op hoek:* roze met lichtroze accenten

Vierkant kadertje met bloemen en fakkels
C50 *kader:* groen met lichtgroen
C51 *achtergrond:* lichtgroen, transparant op wit
C52 *vlam fakkel:* oker, geen groen eronder zichtbaar
C53 *bloem:* roze
C54 *blaadje:* roze
C55 *strik:* oker, geen groen eronder zichtbaar

Zijmotief

S29
0. gips, oranjig oppervlak
1. roze plamuur
2. groen
3. lichtgroen
4. warm grijs
5. grijsblauw
6. lichtblauw
7. beige

S30
0. gips, oranjig oppervlak
1. wit
2. groen
3. lichtgroen
4. warm grijs
5. grijsblauw
6. lichtblauw
7. beige

C56 *Blad:* roze met lichtroze accenten

C57 *Boordje met blaadjes:* roze met lichtroze accenten

DUBBELE DEUR

S33 *Zijprofiel*
0. hout
1. rozig plamuur
2. wit
3. groen
4. lichter geelgroen 2030 G90Y
   op het profiel groener: 3030 G80Y
5. warm grijs
6. blauwgrijs
7. lichtblauw
8. beige

S34 *Middenpaneel met rand en profiel*
0. hout
1. wit
2. midden: roze 1020 Y40R
   rand: roze 2030 Y40/50R
   profiel: groen, iets tussen de twee
   andere groenen op de deur
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

Raam

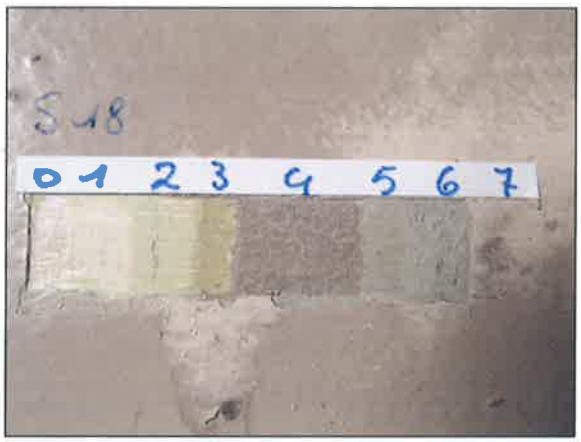
Raamkozijn

S17 *Profiel*
0. hout
1. wit, vette plamuur
2. groen NCS 2010 G80Y
3. roze NCS 2020 Y70R, aan oppervlak geler: 2020 Y50R
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

C24-25 *andere delen van het profiel:* roze op groene onderlaag
C26 *vlak gedeelte:* lichtgroen op groene onderlaag

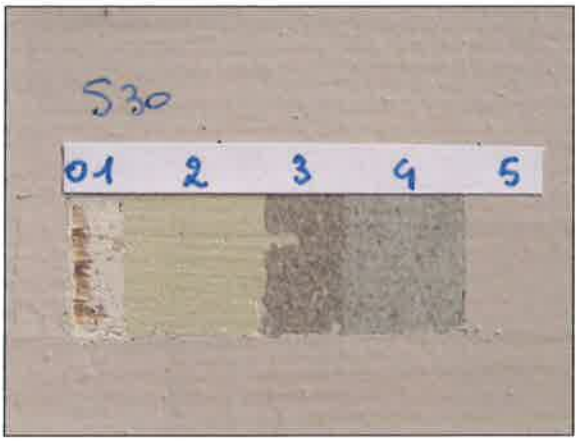

S18 *Vlakke achtergrond van wand*
0. pleister
1. wit
2. groen NCS 2010 G80Y
3. geelgroen
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

Dagkant

S30' *Rand dagkant*
0. hout, grenen?
1. wit, olieplamuur
2. lichtgroen NCS 2020 G90Y
3. warm grijs
4. blauwgrijs (hier geen lichtblauw aanwezig)
5. beige

S31 *Middenpaneel dagkant*
0. hout, grenen?
1. wit, olieplamuur
2. oranje-roze NCS 1020 Y50Y
3. warm grijs
4. blauwgrijs (hier geen lichtblauw aanwezig)
5. beige

C58 *Vlak lijstje profiel:* groen
C59 *Profieltje:* groen

C60
Groen op ronding, iets geler groen op het vlak

S32 *Raamvleugel*
0. hout, grenen?
1. wit, olieplamuur
2. oranje-roze NCS 1020 Y50Y
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. blauwgrijs
6. beige

C61-62 *Profiel rond raam:* groen: gaat mee met de dagkant
C63 *profiel van raamvleugel:* roze

LAMBRISERING

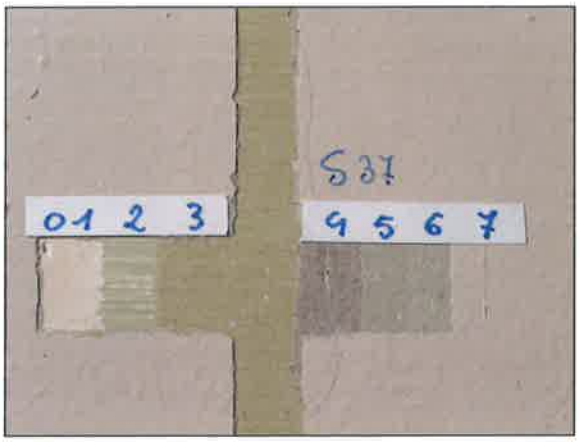
S35 *Bovenste profiel*
0. gips, rozig oppervlak
1. grijzig wit
2. groen NCS 3020 G60/70Y
3. geelgroen NCS 3020 G90Y
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

Controle: hele profiel zelfde kleur

S36 *Middenpaneeltje met reliëf*
0. gips rozig oppervlak
1. heel dun wit
2. roze NCS 3030 Y60/70R met toetsen in lichtroze NCS 1030 Y60R
3. warm grijs
4. blauwgrijs
5. lichtblauw
6. beige

C64 *Profieltje onder reliëf:* zelfde groen als profiel erboven NCS 3020 G90Y

S37 *Boord rond middenpaneel*
0. gips rozig oppervlak
1. grijzig wit
2. groen
3. geelgroen NCS 2020 Y = geler dan profiel maar het verschil is subtiel
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

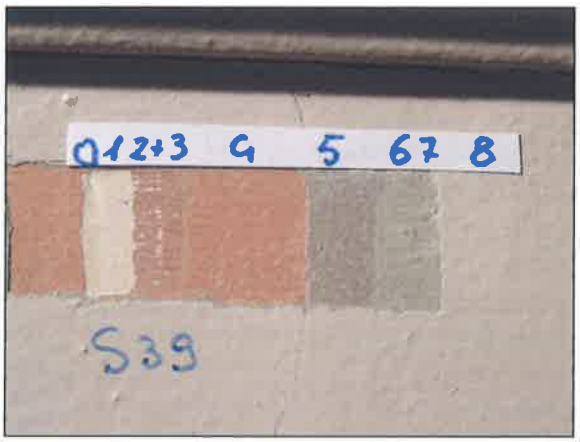
C64 *Middenpaneel, buitenste profiel*
Groen, iets groener dan S37?

C64 *Middenpaneel, binnenste profiel*
Groen, zelfde kleur als S37?

S38 *Middenpaneel tussen twee profielen*
0. gips, rozig oppervlak
1. wit
2. roze
3. oranje-roze NCS 2030 Y50R
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

C67 *Bloem:* roze NCS 4020 Y70R met lichte accenten NCS 1030 Y60R

S39 *Middenpaneel*
0. gips, rozig oppervlak
1. wit
2. roze NCS 3030 Y80R
3. heel dun wit
4. oranje-roze NCS 2040 Y50R : feller en donkerder dan de boord (S38)
5. warm grijs
6. blauwgrijs
7. lichtblauw
8. beige

Plint

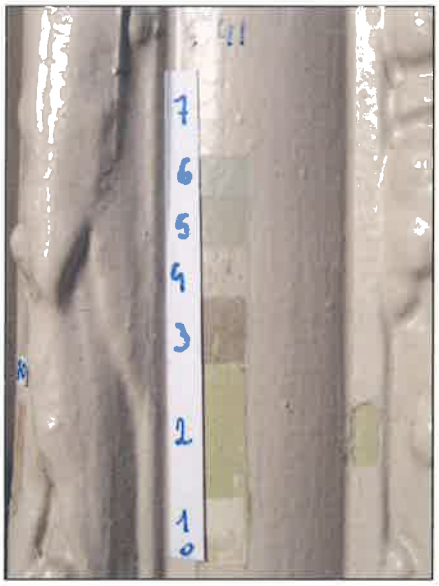

S40 *Profiel bovenaan*
0. hout, grenen
1. wit
2. groen
3. geelgroen
4. warm grijs
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

C68 *Plint*: geelgroen laag 3

SCHOUW

Omlijsting spiegel

S41 *Omlijsting spiegel*
0. gips rozig
1. wit
2. lichtgroen NCS 2020 G80Y
3. warm grijs
4. dun wit
5. blauwgrijs
6. lichtblauw
7. beige

C69 Roze met lichtroze accenten op de bladmotiefjes, groen op de effen profielen

C70 Roze met lichtroze accenten op de bladmotiefjes, groen op de effen profielen

Toegemetselde opening van de schouw

S42 *Behangpapier*
0. papier, doordrenkt door olie
1. heel licht groen NCS 1010 G90Y
2. wit
3. blauwgrijs
4. beige

C71 *Motiefje:* zelfde kleuren

Conclusie

Bij de originele afwerking overwegen twee hoofdkleuren in deze ruimte: roze en groen.
Bij het roze zijn drie varianten gebruikt: een rood-roze, een eerder oranje-roze en een lichtroze dat werd gebruikt voor het oplichten van het reliëf en aanbrengen van accenten.
Bij het groen zijn er ook drie varianten: een groen, een geler groen en een okerkleur voor het accentueren van het reliëf.
Het kleurenspel zit hem echter niet alleen in de afwisseling van de kleuren. De kleuren zijn ook heel subtiel aangebracht: nu eens volledig dekkend, dan weer transparant boven een witte laag of juist een donkerder tint. De witte onderlaag werd bewust in strepen aangebracht, zodat de transparante bovenliggende groene of roze laag in de groefjes meer geconcentreerd zou zijn dan aan het oppervlak, wat voor een levendig aspect zorgde.
Op de effen plafondvelden is de olieverf getamponneerd. Na het uitstrijken van de verf met de boerstel werd de drogende verf met een harde borstel beklopt zodat de strepen verdwenen en er een licht korrelig oppervlak ontstond.

Door het afwisselen van een lichte of donkere ondergrond werd voor talloze variaties in de kleuren gezorgd, zonder dat men van een uitgebreid palet moest gebruik maken.
Dit gebruik maken van transparante lagen kon ook enkel doordat men olieverf gebruikte, met moderne verven is dit kleurenspel niet mogelijk.

Door deze subtiele variaties van één en dezelfde kleur is het niet eenvoudig een NCS-code vast te leggen. Naarmate er dekkende of transparant geschilderd is krijgen we donker of lichter uitzicht van het beschilderde oppervlak. De opgegeven NCS-codes zijn op de eerste plaats de verf in haar 'pure' vorm, gevolgd door het aspect van de verf in verdunde vorm. Daartussen ligt echter nog een grote waaier aan variaties.

Roze	S 2020 tot 3030, Y 70 tot 90 R, in verdunde vorm 1010 Y70R
Oranje-roze	S 2040 Y50R, verdund 1020 Y50R
Lichtroze	S 1030/2030 Y60R, verdund 0510 Y40/50R
Groen	S 3030 G80Y, verdund 2010 G80
Geelgroen	S 3020 G90Y verdund 2010 G90Y
Oker	S 3030 Y
Behangpapier	S 1010 G90Y

Bij de eerste overschildering gooit men het over een heel andere boeg: de hele kamer wordt in een redelijk donker warm grijs geschilderd (NCS S 2005 Y50R).
Is dit een reactie op de frivole kleuren die men na verloop van tijd beu geworden was?
Een gelijkaardig warm grijs komt ook voor als originele beschildering in de aanpalende kamer (schepenlokaal). Mogelijk liet men zich door deze tint inspireren.

Ook de daaropvolgende verflagen zijn monochroom: eerst een grijsblauw (NCS S 2502/3502 Y), vervolgens een iets lichter blauw (NCS S 2005 G40/50Y). Tenslotte werd de beige kleur aangebracht die nu nog (sterk vervuild) zichtbaar is.

Vrijleggingen
Er werden geen vrijleggingen op grotere oppervlaktes uitgevoerd aangezien de kleurstelling gekend is uit de steekproeven. Er zijn geen motieven die een groter vrijgelegd vlak vereisen voor de duidelijkheid.

Mocht er voor het herschilderen van de kamer besloten worden toch over te gaan tot een reconstructie van de originele kleur, dan zou het toch raadzaam zijn een groter venster vrij te leggen om de subtiliteit van de techniek beter te kunnen bestuderen en aanvoelen.

Behandelingsvoorstel

Pleister
De pleister bevindt zich nog in goede toestand. Op enkele plaatsen is een opvulling nodig.
Op de wand met het schepenlokaal is het noodzakelijk een isolerende laag aan te brengen alvorens opnieuw te behangen, om roetdoorslag te voorkomen.

Verflaag
Voor de verflaag zijn verschillende opties mogelijk, afhankelijk van het budget, van esthetische overwegingen en technische mogelijkheden.

Vrijlegging
Een volledige mechanische vrijlegging is technisch haalbaar maar een werk van heel lange duur. Er zou kunnen overwogen worden de middenvelden van het plafond te reconstrueren op de bestaande verflagen. Dit zou al een groot deel van het werk uitsparen, bovendien zijn de middenvelden door hun getamponneerde structuur vrij lastig om vrij te leggen. De reliëfs zijn qua verfstructuur gemakkelijker vrij te leggen, de moeilijkheid zit hem daar in de moeilijke bereikbaarheid van de holtes van het reliëf. Bij de vrijlegging van de reliëfs moet men rekening houden met een werktempo van ca 1 dm^2 per uur.

Reconstructie
De polychromie van de originele afwerking is kwaliteitsvol te noemen, hoewel ze wellicht niet meer overeenkomt met ons esthetisch gevoel. Er is heel subtiel gebruik gemaakt van de kwaliteit en de mogelijkheden van de olieverf. Men gebruikte slechts enkele kleuren, maar door afwisselend dekkend of transparant te werken, op een lichtgekleurde of donkerder ondergrond, kwam men tot een rijk en gevarieerd kleurenpalet.
Een reconstructie van deze beschildering trachten te maken is m.i. een heel moeilijke opdracht. Vooreerst is de ondergrond niet meer dezelfde: het reliëf is al wat dichtgeschilderd en wat plomper geworden. Met moderne verven kan men onmogelijk hetzelfde effect verkrijgen als bij het origineel. Als men gebruik maakt van olieverf, zal weer een zelfde opbouw van de verflagen noodzakelijk zijn om een zelfde lichte en transparante afwerking te kunnen betrachten. Dit houdt dus in dat men naast een primer voor de hechting ook nog eens rekening moet houden met een twee-tot drietal superposerende verflagen. Hierdoor wordt het reliëf van het stucwerk weer een pak minder scherp en fris.
Bovendien is het wellicht niet gemakkelijk om een decoratieschilder te vinden die de finesse van de originele polychromie kan evenaren. Behalve over techniek met olieverf moet de schilder ook beschikken over een grote dosis artisticiteit om met lichtheid en subtiliteit met de kleurschakeringen te kunnen spelen.
Indien er tot een reconstructie zou overgegaan worden, is het noodzakelijk toch enkele grotere vlakken van de schildering vrij te leggen, om de techniek en kleurgevoel beter te kunnen bestuderen en imiteren.

Effen overschildering
Indien niet geopteerd wordt voor een terugkeer naar de originele kleurstelling, op wat voor manier dan ook, lijkt met een beschildering in een egale frisse kleur (gebroken wit) de meest

neutrale oplossing. Het verflagenpakket vormt, na de nodige voorbehandeling, een goede ondergrond.

De originele afwerkingslaag bestond uit een olieverf, die wellicht een zachte satijnglans vertoonde. Daarom zou ik hier ook weer opteren voor een verf met satijnglans. Een matte verf is doods voor een plafond met reliëf, te sterke glans benadrukt echter alle oneffenheden en onvolmaaktheden. Aangezien de huidige verflaag geen olieverf meer is en deze op het plafond blijft zitten, heeft het m.i. weinig zin terug te keren naar het olieverfsysteem, tenzij omwille van esthetische redenen.
Over merk en type van de verf kan ik geen aanbevelingen geven, dit moet bepaald worden in overleg met de schilder die de werken gaat uitvoeren en met Monumentenzorg.

De grote effen vlakken van het plafond kunnen met de rol geschilderd worden, dit heeft ook min of meer het zelfde reliëfeffect als de getamponneerde olieverf. De andere onderdelen dienen met de borstel geschilderd te worden. Bij het schrijnwerk moet alles met de borstel geschilderd worden, zeker niet zoals in het lokaal van de secretaris waar alles met de rol werd geschilderd!

LOKAAL SCHEPENEN (0.05)

Beknopte beschrijving en bewaringstoestand

Wanden

Pleister
De wanden zijn bezet met een kalkpleister en behangen met behangpapier.
De bewaringstoestand van het pleisterwerk is zeer goed. Enkel in de hoek rechts naast het middenraam zijn er ten gevolge van oude vochtproblemen zoutuitbloeiingen en hangt de pleister los (ca 1/3 m²). Een vochtmeting werd uitgevoerd met behulp van een elektronische vochtmeter. De waarden in de beschadigde zone lagen iets hoger, maar dit is mogelijk een vertekend beeld door de aanwezigheid van zouten die de meting beïnvloeden. In elk geval gaven ook deze waarden nog aan dat de wand droog staat.

Behangpapier
Het huidige behangpapier is niet het originele. In de hoek naast de deur naar secretariaat 1 is nog een groot deel te zien van een ouder en mogelijk het originele behangpapier.
Dit is uitgevoerd in een techniek waarbij het motief in reliëf in het papier wordt geperst en vervolgens werd verguld.

Plafond

Het plafond is ingedeeld in een groot veld en een kleiner, dat overeenkomt met een uitstekende travee in de gevel. Een zware balk scheidt de twee velden van elkaar en wordt decoratief ondersteund door vlakke wandpilasters met uitgewerkte consoles met leeuwenkopjes.
De velden op zich zijn versierd zware profiellijsten, met midden- en hoekrozetten en eierlijstjes. De overgang naar de wand wordt gevormd door een geprofileerde kooflijst met leeuwenkopjes.

De pleister en verflaag van het plafond zijn nog in goede toestand van bewaring.
Enkel aan het grote middenraam heeft een oud vochtprobleem (balkon van eerste verdieping) voor beschadiging gezorgd. Er zijn zoutuibloeiingen en de verf bladdert af. Ook verder op het plafondveld is afbladdering van de verf waar te nemen, in welke mate dit nog met de vochtproblemen te maken heeft is niet duidelijk. De ondergrond is echter nog in gezonde toestand en vraagt geen ingrijpende behandeling (zie verder bij behandelingsvoorstel).

Schrijnwerk

Deuren en schouw zijn in hout dat gedeeltelijk gevernist en gedeeltelijk geboend werd. De lambrisering werd geboend en heeft reliëfpaneeltjes in gips met originele polychromie en bronzinevergulding.

De supraporta's boven de grote dubbele deuren zijn beschilderd in een houtimitatie met bronzinevergulding. Dit is de enige afwerkingslaag die op de supraporta's te vinden is.

Op enkele plaatsen schilfert de verf af. Dit komt vooral voor op de randjes van het profiel. Oude afschilferingen werden in het verleden met een te donkere kleur geretoucheerd.

Ook van het snijwerk ontbreken hier en daar stukjes.

Houtimitatie

Enige afwerkingslaag op de supraporta

Ontbrekende stukjes van het snijwerk

Nieuwe en oude lacunes die op slordige wijze werden geretoucheerd

Stratigrafische steekproeven (S) en controlepuncties (C)

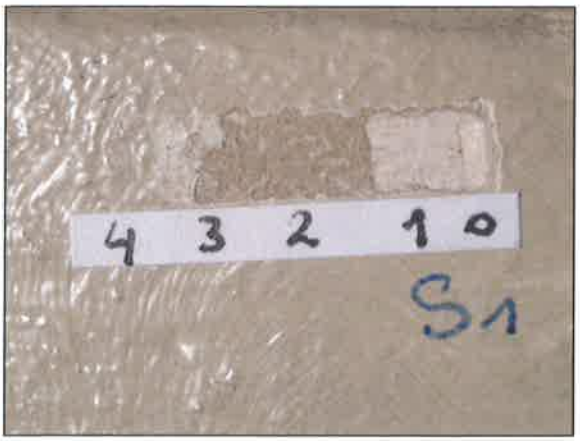
Vierkant hoekveld met rozet

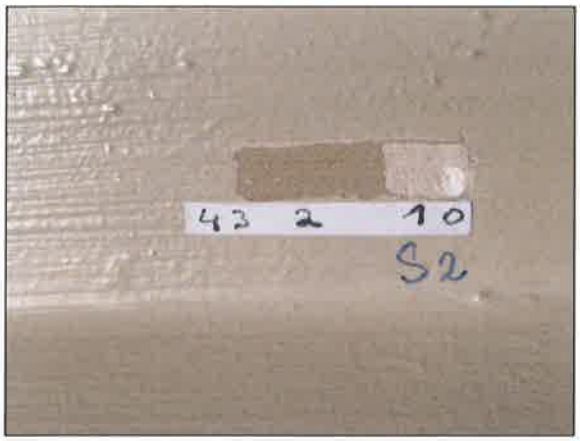

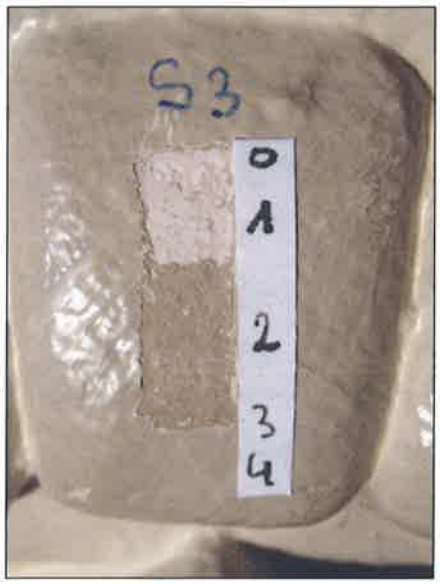

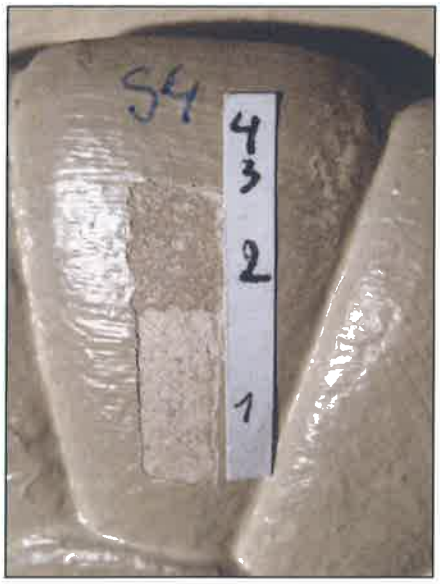
S1 *Achtergrond rozet*
0. gips met gelig oppervlak (olie)
1. paarsig wil, olieverf NCS 1005 Y60R
2. beige, olieverf. Is vuil oppervlak van een bruinig grijze laag. Olieverf.
   NCS beige 3020 Y20R
   NCS bruingrijs 3005 Y80R
3. lichtbeige, heel fragiel laagje. Bij vrijleggen springt het onmiddellijk weg.
4. sterk vervuild gebroken wit, huidige laag.

S2 *Dieper liggende rand*
0. gips, wit
1. lichtgrijs
2. bruin/beige = vervuild oppervlak van laag 1
3. fragiel lichtbeige
4. beige

S3 *Rozet*
0. gips, wit
1. wit, olieverf. NCS 0502 R maar vuiler
2. bruin/beige = vervuild oppervlak van laag 1
3. fragiel lichtbeige
4. beige

S4 *Rozet*
0. gips, wit
1. wit, olieverf. NCS 0502 R maar vuiler
2. bruin/beige = vervuild oppervlak van laag 1
3. fragiel lichtbeige
4. beige

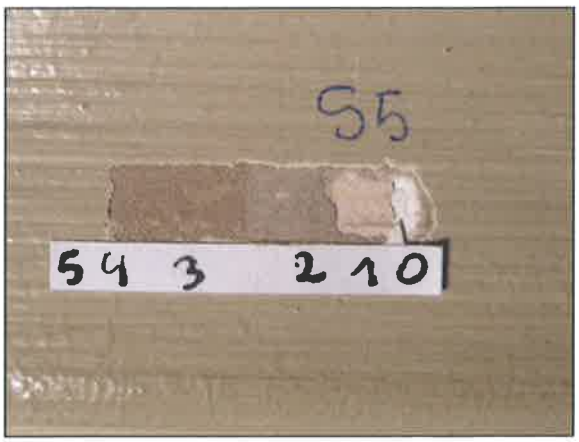

C1 t.e.m. C9
Andere onderdelen van het rozet. Geven overal zelfde resultaat, als eerste laag een witte olieverflaag.

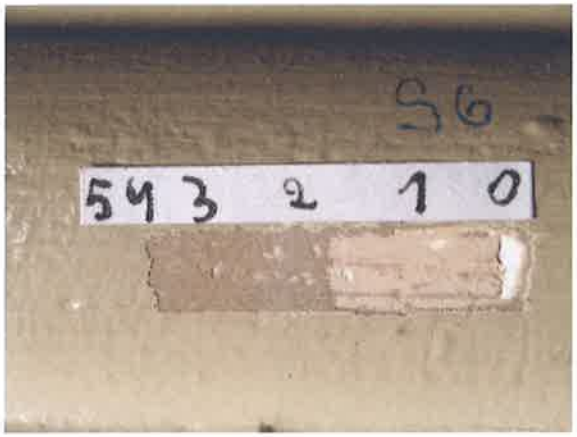
Geprofileerde lijst

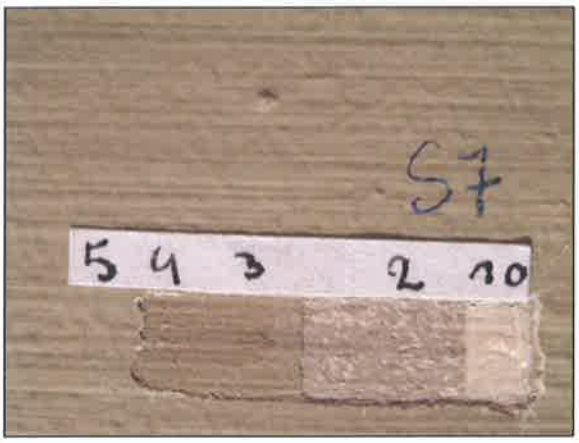

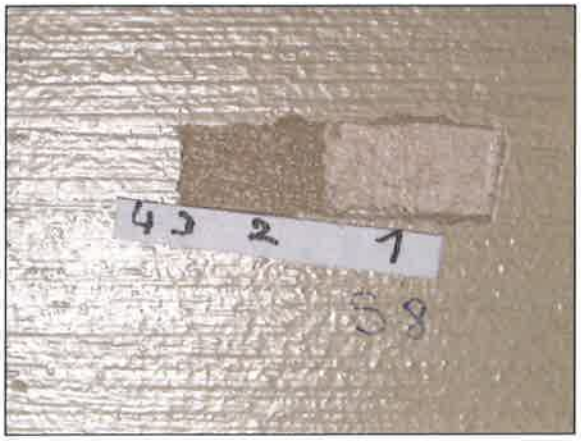
S5 *Geprofileerde lijst, rond individuele plafondvelden*
0. gips helderwit
1. glad rozig oppervlak, vermoedelijk verkleuring door bovenliggende laag.
2. bruingrijs
3. beige, is vervuild oppervlak van laag 2
4. fragiel licht beige
5. beige

S6 *Geprofileerde lijst , rond individuele plafondvelden*
0. gips helderwit
1. glad rozig oppervlak, vermoedelijk verkleuring door bovenliggende laag.
2. bruingrijs
3. beige, is vervuild oppervlak van laag 2
4. fragiel licht beige
5. beige

S7 *Vlakke boord tussen profiellijsten*
0. gips helderwit
1. glad rozig oppervlak, vermoedelijk verkleuring door bovenliggende laag.
2. bruingrijs
3. beige, is vervuild oppervlak van laag 2
4. fragiel licht beige
5. beige

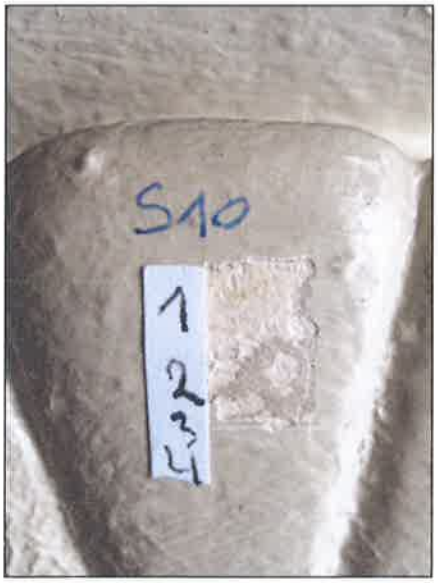
S8 *Kooflijst, bovenste profiel*
1. lichtgrijs
2. beige = vuil oppervlak van 1.
3. fragiel licht beige
4. beige

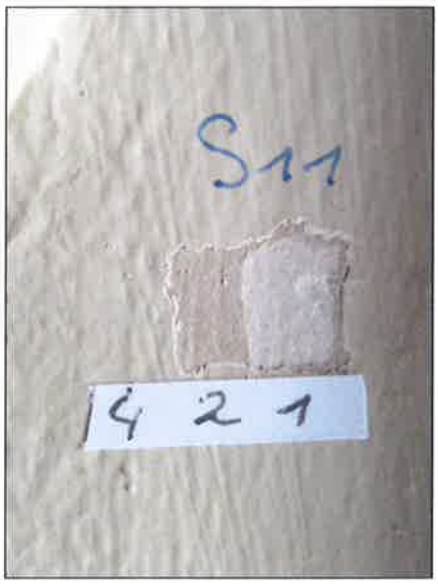
S9 *Kooflijst, holle lijst*
1. glad rozig oppervlak van gips
2. bruingrijs, vuil beige oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

Motief op kruising van balken

S10 *Bloemvorm*
1. wit
2. bruingrijs, vuil beige oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

S11 *Onderkant profiellijst*
1. lichtgrijs
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

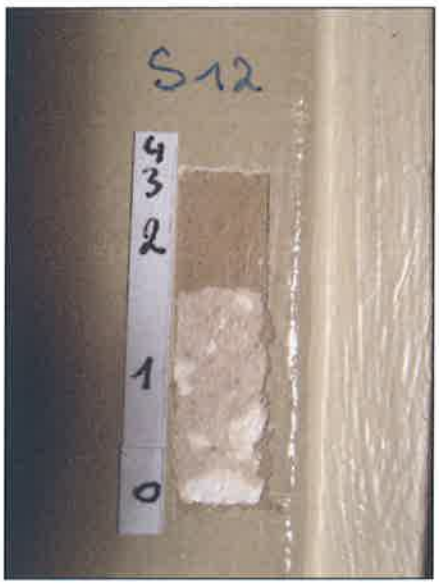

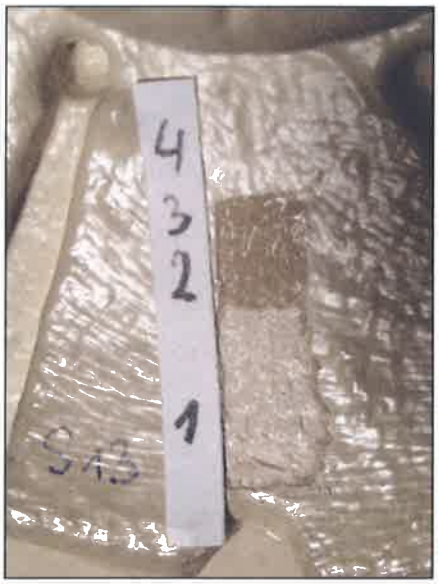
C10 t.e.m. C17
C10 Onderkant lijst: lichtgrijs
C11 – 12 Motief: wit
C13-17 Lijst: Grijs

Langwerpig zijveld

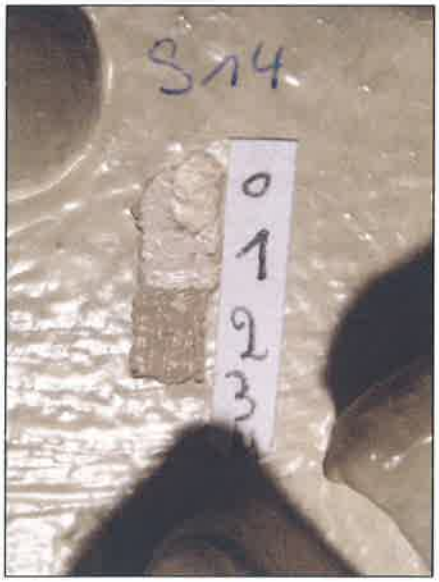

S12 *Middenvlak*
0. gips wit
1. lichtgrijs
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

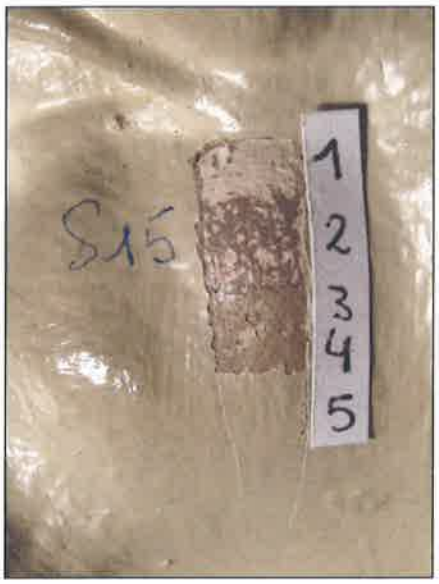
S13 *Bloemmotief*
0. gips wit
1. lichtgrijs
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

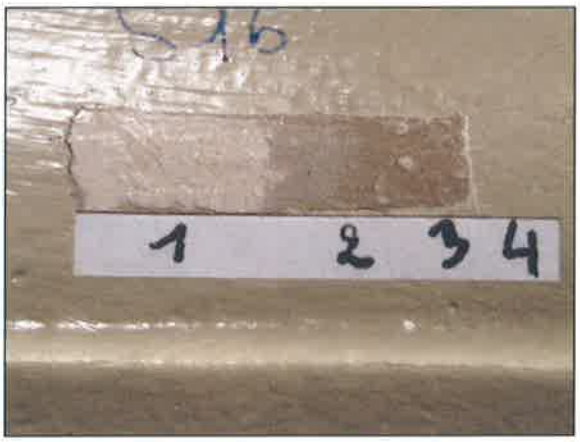
S14 *Achtergrond bloem*
0. gips wit
1. lichtgrijs
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

Leeuwenkop op kooflijst

S15 *Gezicht*
1. wit
2. bruingrijs NCS 5005 Y80R
3. beige = vuil oppervlak van 1
4. fragiel licht beige
5. beige

S16 *Kooflijst, blok achter leeuwenkop*
1. wit
2. lichter bruingrijs NCS 4005 Y80R
3. beige = vuil oppervlak van 1
4. fragiel licht beige
5. beige

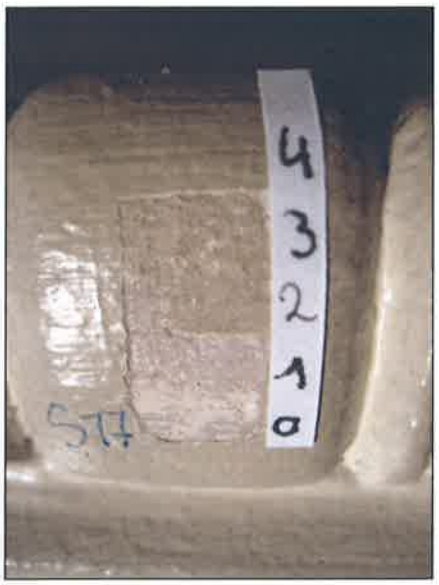
C18 t.e.m. C22
C18 – 20 Blok leeuwenkop, wit
C 21 – 22 Blok leeuwenkop, grijs

Eierlijsten

S17 *Middenveld, eierlijst groot*
0. gips wit
1. grijs NCS 3005 Y80R
2. donker beige = vuil oppervlak van laag 1
3. fragiel licht beige
4. beige

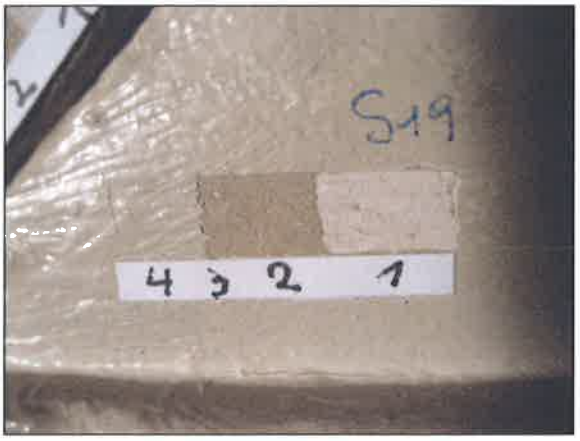

S18 *Middenveld, eierlijst klein*
0. gips wit
1. grijs NCS 3005 Y80R
2. donker beige = vuil oppervlak van laag 1
3. fragiel licht beige
4. beige

Groot middenveld

S 19 *Groot middenveld*
1. grijs
2. beige = vuil oppervlak van laag 1
3. fragiel licht beige
4. beige

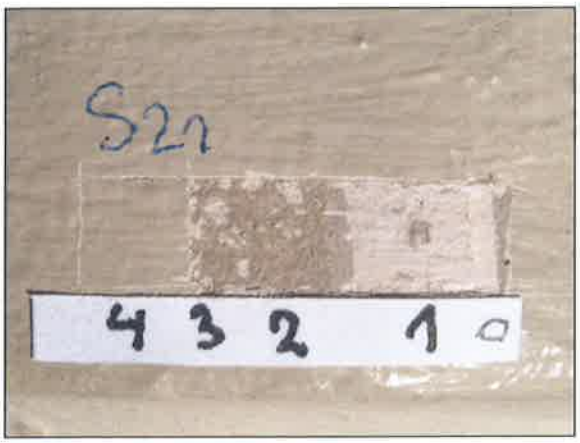
S20 *Groot middenveld, hoekmotief*
1. grijs
2. beige = vuil oppervlak van laag 1
3. fragiel licht beige
4. beige

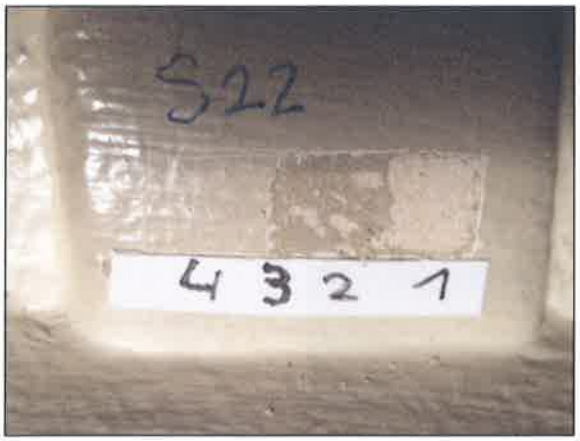

C 23 t.e.m. 27
Andere delen van de lijst middenveld

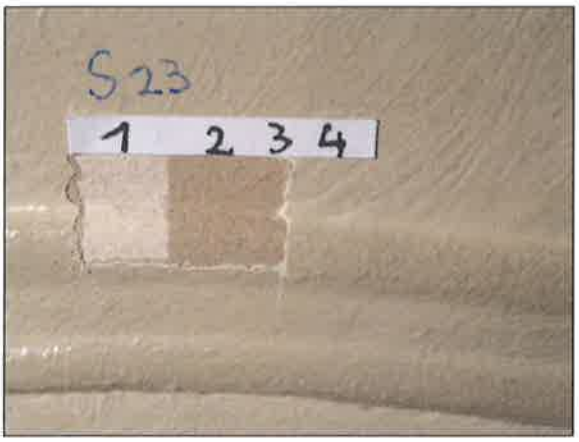

S21 *Middenveld rozet*
1. lichtpaars
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

S22 *Middenveld rozet*
1. lichtpaars
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

S23 *Middenveld, overgang vlak - rozet*
1. lichtpaars
2. beige = vuil oppervlak van 1
3. fragiel licht beige
4. beige

Pilaster en console

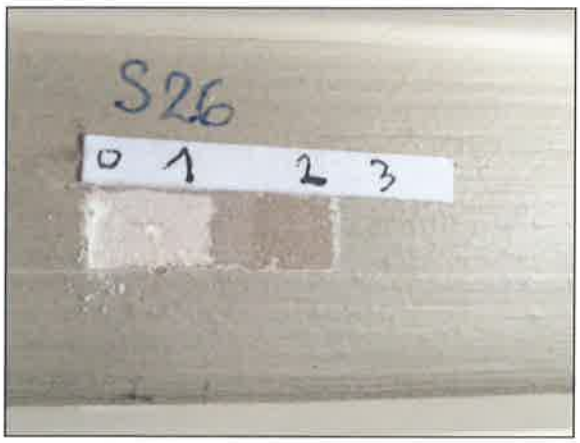
S24 *Pilaster, effen middenveld*
0. pleister
1. lichtgrijs NCS 2005 Y80R
2. wit = olieplamuur?
3. oranje oppervlak, mogelijk verkleuring o.i.v. olie bovenliggende laag
4. grijs NCS 4005 Y80R
5. fragiel licht beige
6. beige

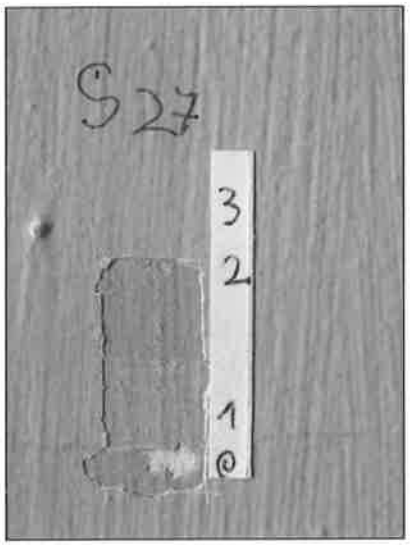
S25 *Pilaster, motief*
0. gips
1. oranje oppervlak, mogelijk verkleuring o.i.v. olie bovenliggende laag
2. grijs NCS 4005 Y80R
3. fragiel licht beige
4. beige

C28 *Pilaster, effen bovenvlak van profiellijst*
0. hout
1. grijs
2. beige
3. beige

S26 *Onderkant balk tussen pilasters, profiel*
0. gips
1. lichtgrijs oppervlak van gips
2. grijs met beige verkleuring oppervlak
3. beige

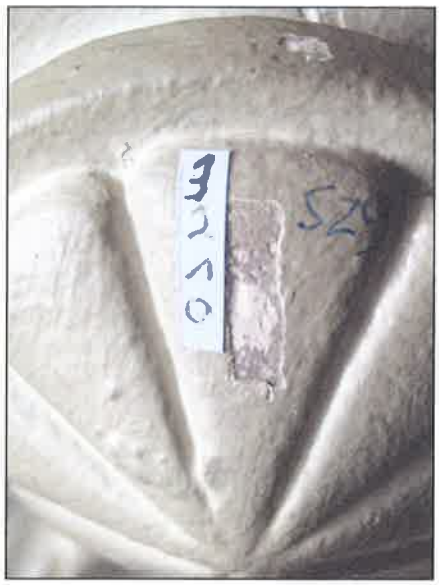

S27 *Onderkant balk tussen pilasters, middenvlak*
0. gips
1. lichtgrijs oppervlak van gips
2. grijs met beige verkleuring oppervlak
3. beige

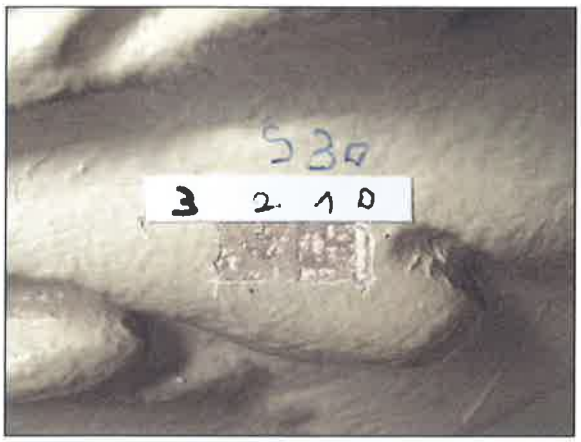
S28 *Console, S-vormig profiel boven cilindertje*
0. gips
1. lichtgrijs oppervlak van gips
2. grijs met beige vervuild oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

S 29 *Console, onderkant uitstekend cilindertje*
0. gips
1. grijs donker NCS 5005 Y80R
2. fragiel licht beige
3. beige

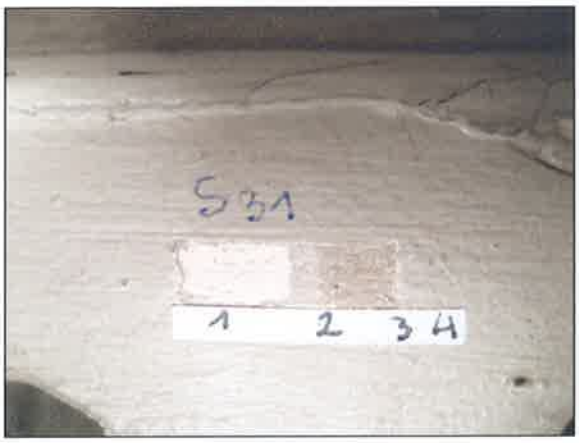
C 30 *Console, zijkant uitstekend cilindertje*
Geen donkergrijs maar lichtgrijs.

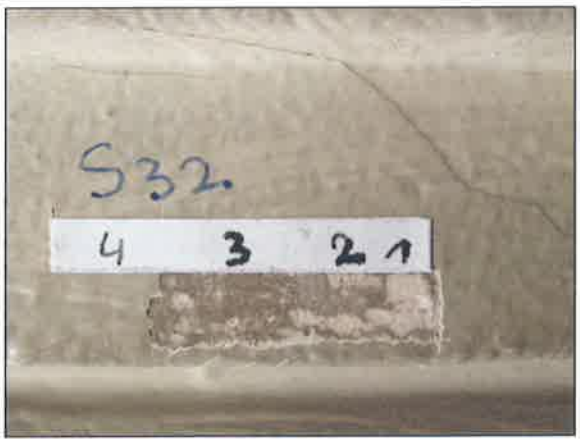
S30 *Console, blad*
0. gips
1. grijs donker NCS 5005 Y80R
2. fragiel licht beige
3. beige

C 35 *Console, naast blad*
Geen donkergrijs maar lichtgrijs.

S31 *Zijkant console*
1. glad wit oppervlak van gips
2. lichtgrijs met vuil beige oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

S32 *Console, boord tussen blad en leeuw*
1. glad wit oppervlak van gips
2. lichtgrijs met vuil beige oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

S33 *Console, leeuw*
0. gips
1. grijs donker NCS 5005 Y80R
2. fragiel licht beige
3. beige

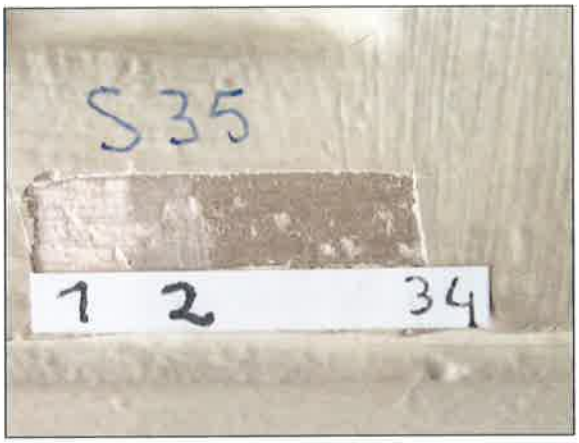

S34 *Console, uitstekend motief op zijkant*
0. gips, glad wit oppervlak
1. grijs donker NCS 5005 Y80R
2. fragiel licht beige
3. beige

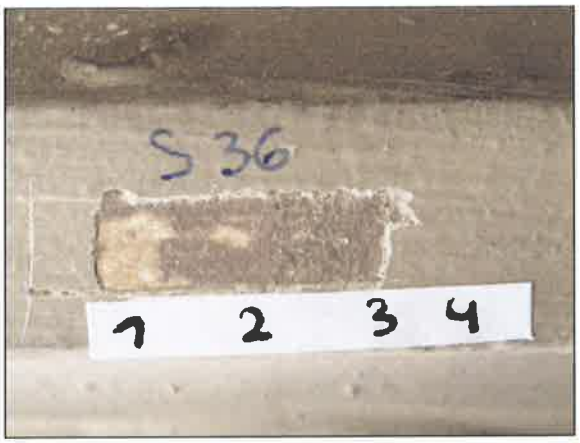

C32 *Console, uitstekend motief op zijkant, uiterste puntje*
Donkergrijs

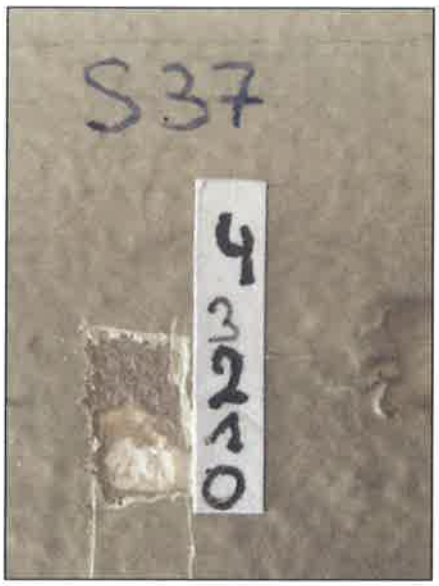

S35 *Console, onder kop*
1. glad wit oppervlak van gips
2. lichtgrijs met vuil beige oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

S36 *Bekroning pilaster, boord boven uitstekend lijstje met motief*
0. gips met gelig oppervlak
1. grijs donker
2. fragiel licht beige
3. beige

C31 *Bekroning pilaster, uitstekend lijstje met motief*
Donkergrijs

S37 *Bekroning pilaster, vlak lijstje met motief*
0. gips
1. gips met gelig oppervlak
2. grijs donker
3. fragiel licht beige
4. beige

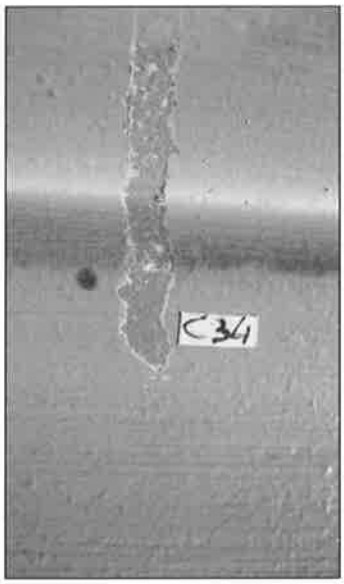

S38 *Onderste lijst op wand, effen boord (goot bedrading)*
1. glad wit oppervlak van gips
2. lichtgrijs met vuil beige oppervlak
3. fragiel licht beige
4. beige

C29 *Leeuw op balk*
Lichtgrijs tegenover donkergrijs

C 33 en 34
Overgangen op profiellijst; de kleur blijft dezelfde

Vrijleggingen

Er zijn bij de steekproeven geen tekens aan het licht gekomen die zouden wijzen op de aanwezigheid van motieven. Ook in raaklicht konden geen reliëfverschillen gezien worden die duiden op motieven. Ook de aard van de gevonden kleuren wijst niet op sjabloonmotieven. Er werd ook nergens een vergulding teruggevonden op de profiellijsten, wat toch meestal wel het geval is indien er sprake is van een polychromie op het plafond.
Om al deze redenen heeft het weinig zin om grote vlakken vrij te leggen en werden de vrijleggingen zoals gevraagd in het lastenboek dus niet uitgevoerd.

Conclusie

Aanvankelijk zag het er naar uit dat de eerste afwerkingslaag op de reliëfmotieven bestaat uit een witte olieverflaag. Deze laag is echter op meerdere plaatsen heel dun aangebracht, zodat het oppervlak van de pleister er doorheen schemert. Ook werd op de profielen en meerdere vlakken geen laag teruggevonden die met deze witte olieverf correspondeert. Soms heeft het onderliggende gips een wittig oppervlak, soms een grijzig oppervlak, maar er zit geen regelmaat in het voorkomen er van.
Vermoedelijk werd op de rozetten een preparatielaag in olieverf gezet, mogelijk om het verschil in zuigkracht tussen effen pleisterwerk en ingezette motieven te overbruggen.

De eerste laag die duidelijk overal voorkomt, is de vervuilde 'beige' olieverflaag. De bruine verkleuring is waarschijnlijk ontstaan door nicotine. Als door het oppervlak van deze laag gekrabd wordt, komt men op een warm grijze kleur. De toon van deze kleur kan in de steekproeven licht verschillen van licht – tot middengrijs. Ook hier is echter geen duidelijk patroon in terug te vinden, zodat ik er vanuit ga dat het gaat om plaatselijke subtiele variaties in vervuilingsgraad van de verf.
Het kleurverschil met de 'donkergrijze' kleur is echter heel duidelijk. Dit kleurverschil tekent zich zowel af in het vervuilde oppervlak van de verflaag als in de kleur wanneer door de vervuiling heen wordt gekrabd.

We hebben op dit plafond dus te maken met twee variaties van een zelfde warmgrijze kleur, de lichtste met NCSS 2005 Y80R, de donkerste variant is S4005/5005 Y80R.
Hierbij moet ook wel rekening gehouden worden met een zekere graad van vervuiling of vergeling van de verflaag. Het contrast tussen de verschillende tonen is een subtiel 'ton sur ton'.

De lichtgrijze variant komt voor op het hele plafondveld met uitzondering van de leeuwenkopjes. De donkerder variant komt voor op heel de pilaster. De console is een overgangszone waar lichte en donkere vlakken afgewisseld worden.

Bewaringstoestand en behandelingsvoorstel

Pleister
Het pleisterwerk is nog in heel goede toestand.
Er zijn op meerdere plaatsen gaten en kappen, veroorzaakt door vijzen en nagels, aanbrengen van de bedrading. Afgezien van deze moedwillig aangebrachte beschadigingen zijn er over het algemeen geen structurele problemen. Er zijn verschillende zettingsbarsten te zien, die nu vooral opvallen door de vuilophoping. Maar ook hier zijn geen verdere problemen aanwezig.

Aan het middenraam is de kooflijst gedeeltelijk aangetast door een oud vochtprobleem, afkomstig van het balkon van het eerste verdiep. De vochtproblemen lijken nu opgelost, in ieder geval stond de wand op het moment van het onderzoek niet meer vochtig.
Er zijn zoutuitbloeiingen en een horizontale barst loopt boven het raam door de lijst. Structureel zijn er echter geen problemen, de pleister hangt nog vast en vertoont nog een goede cohesie.
Er zijn enkele oude reparaties in de profiellijst die slecht zijn uitgevoerd.

Behandelingsvoorstel
Mechanisch verwijderen van de zouten aan het oppervlak.
Verwijderen van de oude reparaties (ca 0,8 l.m.)
Aanvullen van ontbrekende profiellijsten en vullen van de gaten met een pleister op basis van gips.
Zettingsbarsten dienen m.i. niet gevuld te worden, aangezien deze meestal nog wat leven en de vulling er na verloop van tijd toch weer uit valt.

Verflaag
De verflagen vertonen een heel goede hechting, zowel op de ondergrond als onderling.
Enkel in de zone aan het raam is wat afbladdering tot op de drager waar te nemen, en ook opstuwingen door zoutuitbloeiingen.
De onderliggende drager is echter nog in goede toestand.

Het volstaat de afbladderende verf af te steken en de lacunes te vullen met een fijne plamuur.

Voor de rest van het plafond volstaat het afwassen (ontvetten), aanbrengen van primer en verf. De originele afwerkingslaag bestond uit een een olieverf, die wellicht een zachte satijnglans vertoonde. Daarom zou ik hier ook weer opteren voor een verf met satijnglans. Een matte verf is doods voor een plafond met reliëf, te sterke glans benadrukt echter alle oneffenheden en onvolmaaktheden. Aangezien de huidige verflaag geen olieverf meer is en deze op het plafond blijft zitten, heeft het m.i. weinig zin terug te keren naar het olieverfsysteem, tenzij omwille van esthetische redenen.
Over merk en type van de verf kan ik geen aanbevelingen geven, dit moet bepaald worden in overleg met de schilder die de werken gaat uitvoeren en met Monumentenzorg.

Het dient wel aanbeveling om vooraf een groot kleurstaal te zetten van de verschillende kleuren.

SECRETARIAAT 2 (0.06)

Beknopte beschrijving en bewaringstoestand

Wanden

Pleister
De pleister van de wanden is niet goed te zien door het behangpapier dat erover is aangebracht. Voor zover zichtbaar is hij nog in goede staat. Er loopt een lange verticale zettingsbarst links naast de dubbele deur, maar de hechting van de pleister ernaast is nog goed. Op dezelfde wand, in de hoek met de buitengevel is een oude slordige herstelling.

Behangpapier
De wanden boven de lambrisering zijn behangen met papier, dat wellicht niet het originele is. Van het originele papier werden echter geen resten teruggevonden.

Schrijnwerk
Lambrisering, deuren en schouw zijn uitgevoerd in blank hout dat geboend werd. De paneeltjes in de lambrisering zijn uitgevoerd in gips en hebben nog hun originele kleurstelling. De ramen zijn gevernist, de raamkozijnen staan in blank hout.

De supraporta boven de dubbele deur is geschilderd in een eenvoudige houtimitatie die werd geschilderd nadat de reliëfs in gips werden aangebracht. De reliëfs zelf zijn beschilderd met een bronzineverf die op verschillende plaatsen afschilfert.
De reliëfmotiefjes zijn op veel plaatsen gebarsten, hangen los of zijn reeds afgevallen. Dat er reeds aan gewerkt werd bewijst een stukje dat op de verkeerde plaats werd teruggekleefd.
Sommige stukjes hangen echt los en dreigen naar beneden te vallen. Een snelle ingreep is hier noodzakelijk!

Houtimitaie en bronzine op de supraporta

Lacune in het reliëf

Loszittend en gezakt stukje

Losgekomen stukje dat verkeerd werd teruggeplakt

Afschilferende bronzine

Plafond

Het plafond bestaat uit een centraal vierkant veld dat door profiellijstjes is onderverdeeld in geometrische vakken. In het midden hiervan hangt een rozet met plantenmotieven en leeuwenkopjes.
Het centrale veld wordt geflankeerd door langwerpige velden die zijn onderverdeeld in cassettes. Op de hoeken zijn vierkante vakken met rozetten.
De overgang naar de wanden wordt gevormd door een zware kooflijst.

Bewaringstoestand van de pleister
Er zijn veel zettingsbarsten zichtbaar, soms met kleine verzakkingen ernaast. Veel barsten werden vroeger al op vrij slordige wijze hersteld.
In de hoek wand dubbele deur – buitengevel is een vrij grote beschadiging aan de moulures te zien. De pleister hangt echter wel vast op deze plaats.
Verder zijn er hier en daar nog diverse beschadigingen, o.a. door het aanleggen van leidingen.

Oude herstelling van een barst, de vulling komt al weer los

Idem, detail

Bewaringstoestand van de verflaag

Onder de huidige verflaag zijn opstuwingen en schotelvorming van de oudere verflaag zichtbaar. Het is duidelijk dat dit probleem al (gedeeltelijk) aanwezig was op het moment dat de laatste verflaag is aangebracht. Er werd dus geschilderd zonder eerst de oude verflagen af te schuren of effen te zetten.

Opstuwingen van de verflagen

Schotelvorming van de oudere verflagen

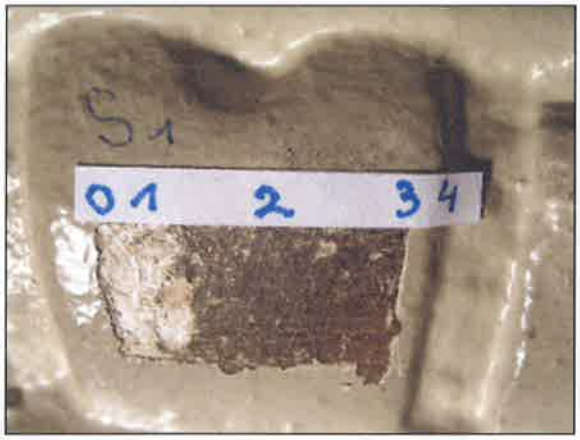
Steekproeven (S) en controlepuncties (C)

Middenveld

Rozet

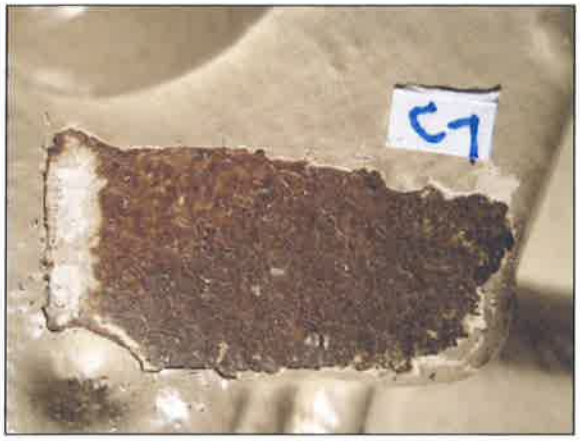

S1 *Rozet midden, blokjeslijst*
0. gips, rozig
1. witte olieverf, onderlaag houtimitatie
2. houtimitatie eik, met lichte glans van bronzine
3. roze NCS S 1020 Y40R. Deze laag is heel fragiel en springt onmiddellijk weg. Ze is wel steeds aanwezig en wordt daarom vermeld als laag op de steekproeven, zelfs al is ze niet zichtbaar op de foto's
4. wit, vuil

S2 *Leeuwenkopje*
1. wit, ondergrond
2. houtimitatie, met glans bronzine
3. roze
4. wit, vuil

C1 *Onder leeuwenkop*
Houtimitatie met bronzine

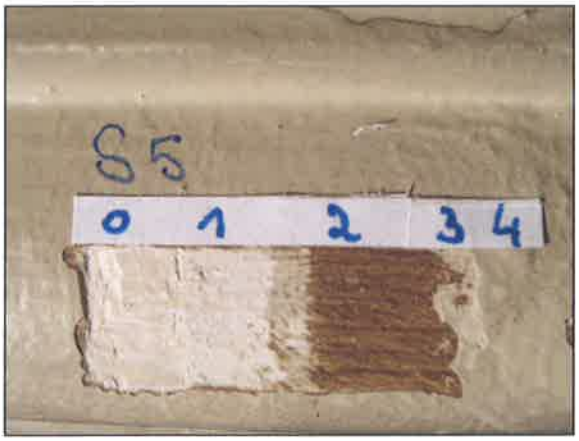
C2 *Bloem midden*
Houtimitatie met bronzine. De bronzine vormt geen duidelijke laag, maar is er licht over gesmeerd. Hier en daar is wat glans zichtbaar.

S3 *Achtergrond rozet*
1. wit, ondergrond
2. houtimitatie met lijntje van 'plankje'
3. roze
4. wit, vuil

S4 *Vlak deel tussen profiellijstjes*
0. gips, rozig
1. wit, ondergrond
2. houtimitatie
3. roze
4. wit, vuil

S5 *Profiel*
0. gips, rozig
1. wit, ondergrond
2. houtimitatie (met strookje waar bovenste lagen een beetje weggekrabd zijn)
3. roze
4. wit, vuil

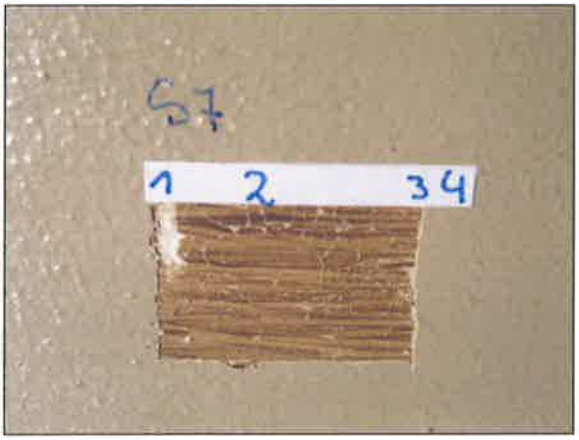
C3 *Onderkant profiellijst*
Houtimitatie

Kooflijst van het middenveld

S6 *Lijst, profiel*
1. wit, ondergrond
2. houtimitatie
3. roze
4. wit, vuil

S7 *Lijst, holle lijst*
1. wit, ondergrond
2. houtimitatie
3. roze
4. wit, vuil

C4 – C6 *Andere delen van het profiel*
Houtimitatie

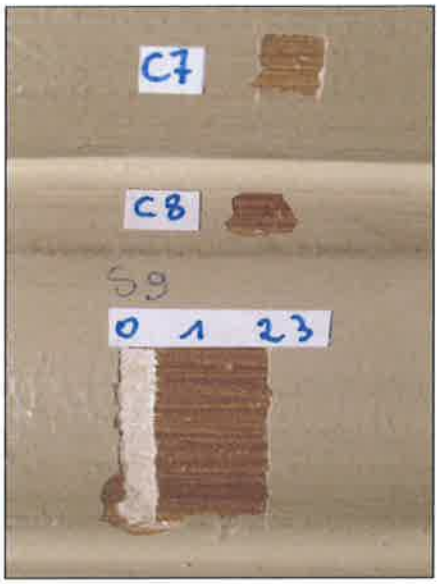
Langwerpig zijveld met cassettes

Profiellijst

S8 *Middenvlakje cassette*
0. gips, rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3.wit

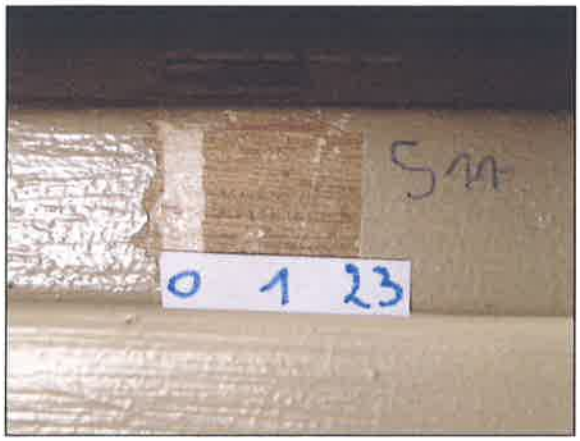

S9 *Profiel*
0. gips, rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3.wit

C7 en C8: houtimitatie

S10 *Verticaal vlak*
0. gips, rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3. wit

S11 *Onderzijde tussenbalkje*
0. gips, rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3. wit

Tussenbalkje

S12 *Kegelvormig motiefje*
0. gips
1. houtimitatie met zwart (oxidatie?) en duidelijke laag bronzine op randje
2. roze
3. wit

S13 *Profieltje*
0. gips
1. houtimitatie met zwart en duidelijke laag bronzine
2. roze
3. wit

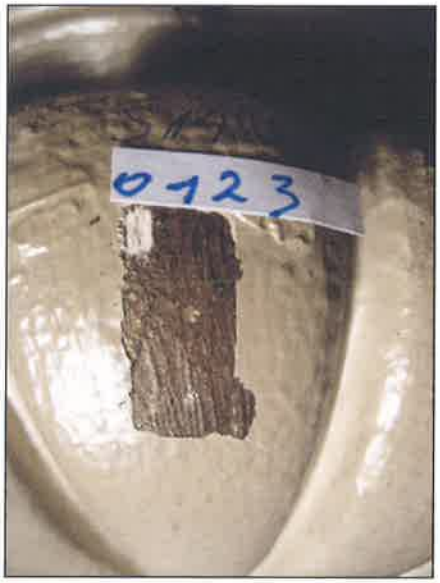
C9 *Boordje naast bloem*
Houtimitatie

C10 *Bloem*
Houtimitatie met bronzine op rand van blaadje.
In het hartje: zwart met bronzine

Motief op kruising van de balken

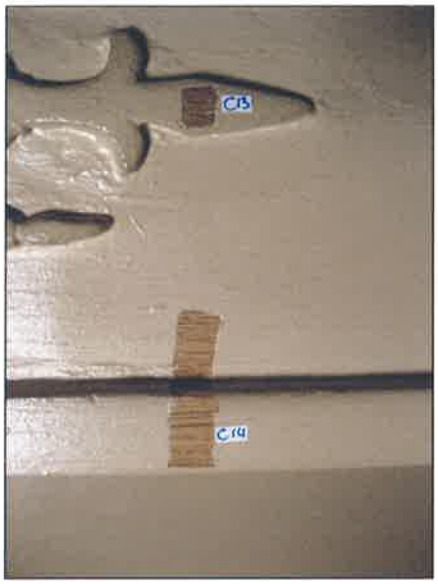

S14 *Bolvorm*
0. gips
1. zwart met bronzine
2. roze
3. wit

C11: Houtimitatie, in het dieper liggend boordje is een beetje bronzine aangebracht
C12: Zwart met bronzine

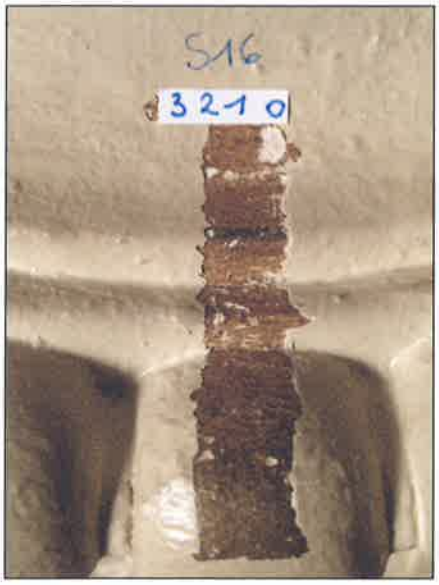
C13 en C14 *Motiefje in vlakreliëf*
Houtimitatie

Motief in vierkant hoekveld

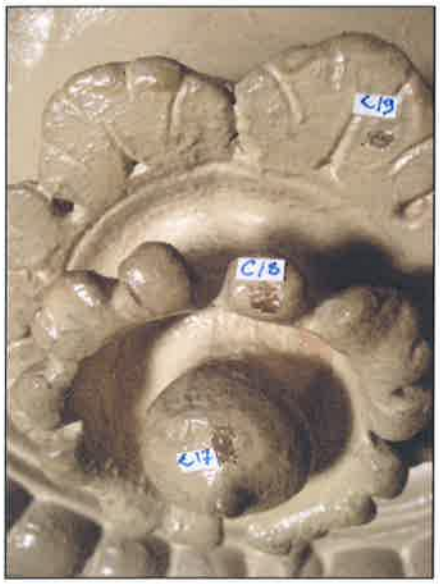
S15 *'Blaadje' onder schelp*
0. gips
1. zwart met bronzine
3.wit

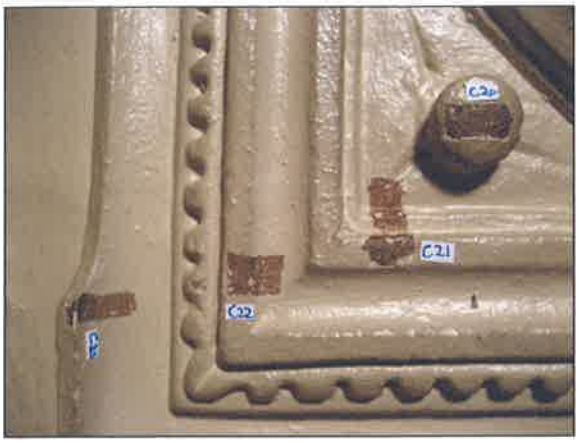
S16 *Achtergrond, overgang naar bollenlijst*
0. gips
1. houtimitatie, op bol graduele overgang naar bronzine (over houtimitiatie)
2. roze
3. wit

C15 en C16 *Schelp*
Zwart met bronzine

C17 – C19 *Centrale bloem*
Bronzine op houtimitatie (weinig zwart)

C20 Zwart met bronzine
C21 Houtimitatie, op randje profiel bronzine
C22 Houtimitatie
C23 Houtimitatie, een beetje bronzine naar randje toe

C24 – C27 *Profiel rond vierkant met rozet*
Alles in houtimitatie

<u>Kooflijst rond hele kamer</u>

S17 *Profiel*
0. gips rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3. wit

C28 – 30 *Andere delen van het profiel*
Houtimitatie

S18 *Holle lijst*
0. gips rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3. wit

S19 *Vlak stuk*
0. gips rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3. wit

S20 en C32 *Onderste vlak*
0. gips rozig
1. houtimitatie op witte ondergrond
2. roze
3. wit

Vrijlegging

In het middenveld werd een groter stuk van de houtimitatie vrijgelegd.
Het gaat om de imitatie van eikenhouten plankjes van ca 7,5 cm breed.
De vrijlegging op het vlakke deel verliep vlot, zonder al te veel schade, op de geprofileerde onderdelen is de vrijlegging echter veel moeilijker. Er wordt ook behoorlijk wat schade veroorzaakt bij de mechanische vrijlegging.
Chemische vrijlegging is compleet uitgesloten aangezien een houtimitatie bestaan uit een aantal transparante lagen boeven elkaar, die veel gevoeliger zijn aan chemische oplosmiddelen dan de laag die moet verwijderd worden.

Behandelingsvoorstel

Pleister
Er zijn een aantal oude invullingen die storen of los zitten. Deze kunnen het beste verwijderd en vervangen worden. Enkele grote gaten dienen gevuld te worden. In de hoek aan de buitengevel moet een stuk profiel aangevuld worden. Een ander deel moet voorzichtig losgemaakt worden en in de juiste positie worden vastgezet en aangevuld.

Verflaag
De originele verflaag is een kwaliteitsvolle houtimitatie die nog overal aanwezig is. De vrijlegging ervan is heel gemakkelijk op effen vlakken (ca 4 dm^2 per uur). Op de reliëfonderdelen is de vrijlegging echter veel moeilijker (ca 1 dm^2 per uur). Er wordt ook wat schade veroorzaakt, hetzij door de sterke hechting van de bovenliggende laag, waardoor het krabben schade teweegbrengt, of hetzij doordat de originele laag zelf te gemakkelijk loskomt van de ondergrond en afbrokkelt.
Men kan ervoor kiezen de houtimitatie vrij te leggen. Dit is een haalbare, maar dure optie aangezien niet alleen moet rekening gehouden worden met een moeilijke vrijlegging op het reliëf, maar ook met aanzienlijke retouches achteraf en vermoedelijk veel vlakken die moeten gereconstrueerd worden.

Ook is op veel plaatsen te zien dat de laag van de houtimitatie schotelt en lichtjes afschilfert. Dit is echter niet voor het hele oppervlak het geval.
Indien men ervoor kiest de huidige verflaag gewoon te overschilderen in een effen kleur, of de houtimitatie te reconstrueren op de bestaande lagen, houdt dit wel in dat de ondergrond eerst moet opgeschuurd worden om de opstaande randjes te verwijderen, en dat daardoor de originele verflaag ernstige beschadigingen zal oplopen.

Een tussenweg met behoud van de originele laag is dat men het plafond effen schildert zonder de oneffenheden eerst weg te schuren. Dit is het geval geweest bij de vorige beschildering, en de verflaag blijkt de onderliggende craquelerende verf wel tegen te houden.
Men moet er dan wel rekening mee houden dat 'storende' oneffenheden in de verflaag zichtbaar blijven. In dat geval moet het plafond eerst gereinigd worden (ontvet), vervolgens behandeld met een primer en geschilderd in een verf met satijnglans. Voor de kleur laat men zich het beste inspireren door de kleur van de plafonds in de aanpalende ruimtes.

SAMENVATTING

Pleister

Voor de drie ruimtes geldt dat het pleisterwerk zich nog in goede staat bevindt, op enkele lokale beschadigingen na. Enkele zones dienen vervangen of aangevuld te worden.
Het behandelingsvoorstel voor de pleister werd per kamer reeds besproken.

Verflaag

We hebben te maken met drie ruimtes met totaal verschillende afwerkingen.

De middelste ruimte (schepenlokaal) heeft een vrij eenvoudig te reconstrueren kleurstelling.

Bij de twee andere ruimtes ligt het heel wat moeilijker. Het kleine bureau (secretariaat 2) heeft een mooie en nog goed bewaarde houtimitatie, secretariaat 1 heeft een technisch complexe polychromie.

In beide gevallen is een vrijlegging technisch haalbaar maar tijdrovend en bijgevolg duur.
Testen met selectieve decapants hebben aangetoond dat chemische vrijlegging uitgesloten is. Niet alleen wordt het origineel hierdoor op veel onregelmatiger wijze vrijgelegd en beschadigd, het neemt ook meer tijd in beslag dan mechanische vrijlegging met de scalpel.

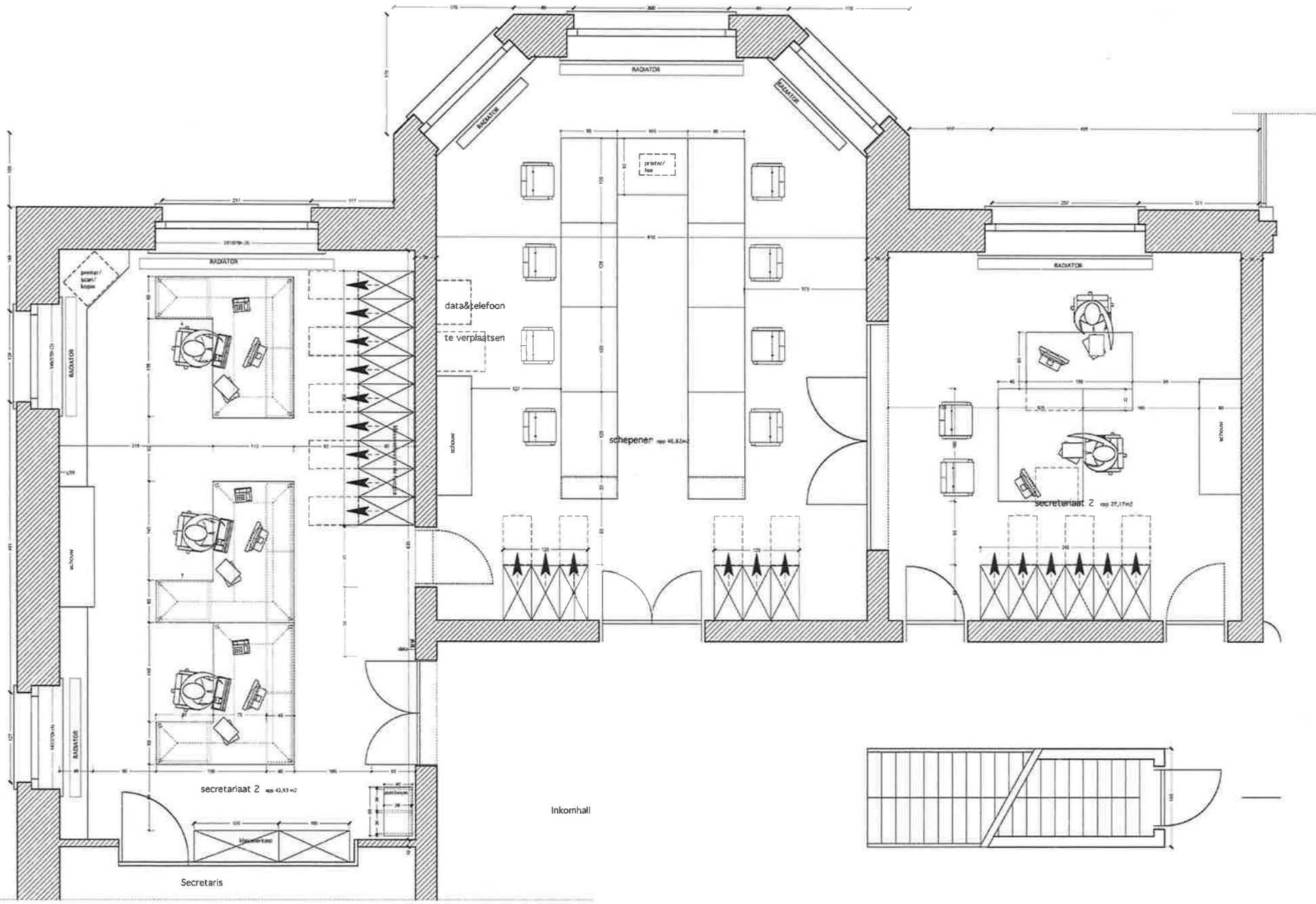
Gezien de kwaliteit van de schilderingen lijkt vrijlegging mij toch aangewezen indien men wil terugkeren naar de originele polychromie.
Reconstructie van de polychromie roept twijfels op ivm de ondergrond en de uitvoering van de schildering. Deze mogelijke bezwaren haalde ik reeds aan in het behandelingsvoorstel per ruimte.

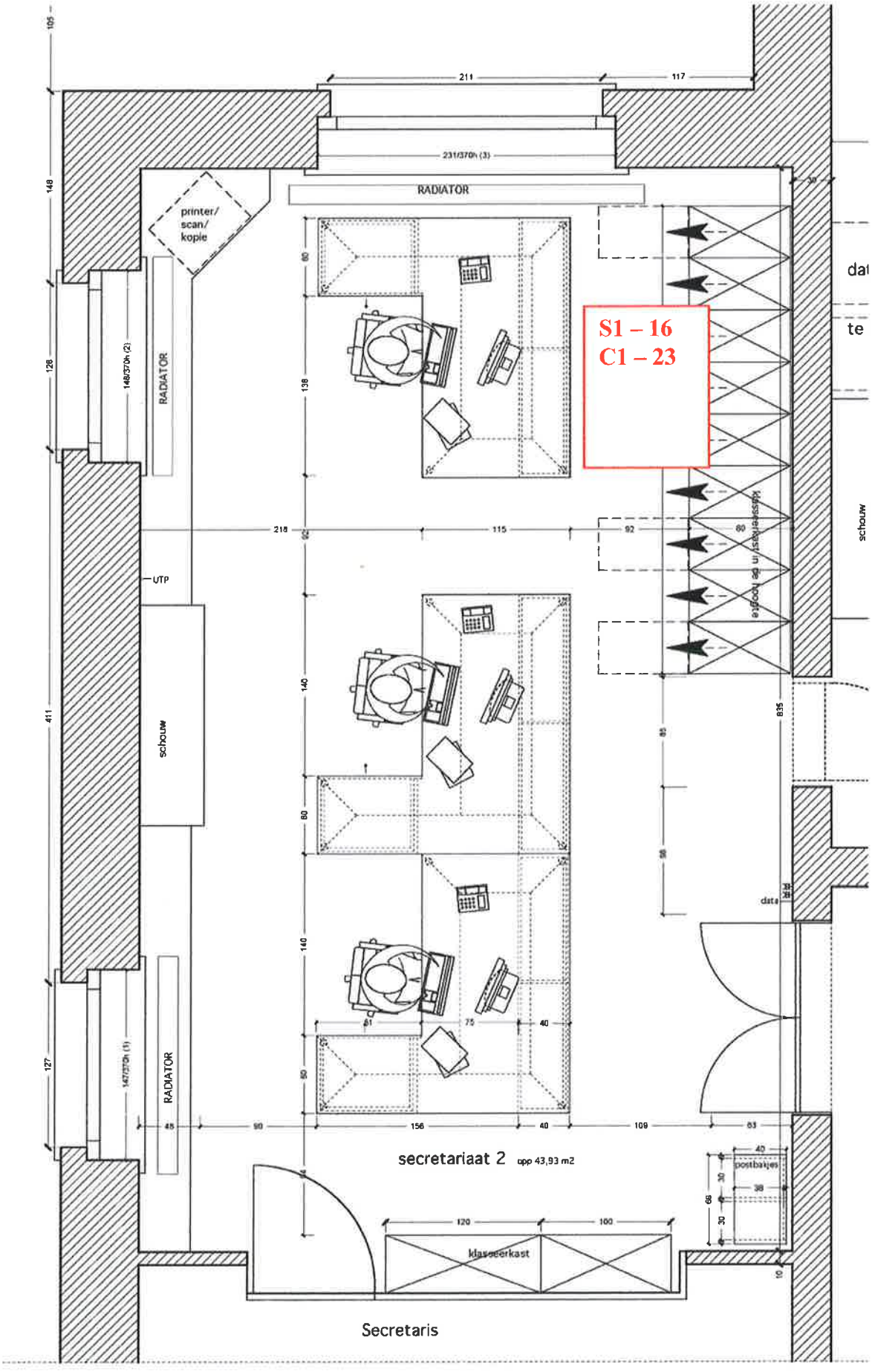
Voor een nieuwe beschildering (al dan niet in de originele kleurstelling) bovenop de huidige verflaag vormt de ondergrond van het verflagenpakket geen probleem. De verflagen vertonen onderling nog een goede hechting en ook met de drager. Na de noodzakelijke behandeling voor een goede hechting kan dit verflagenpakket overschilderd worden.

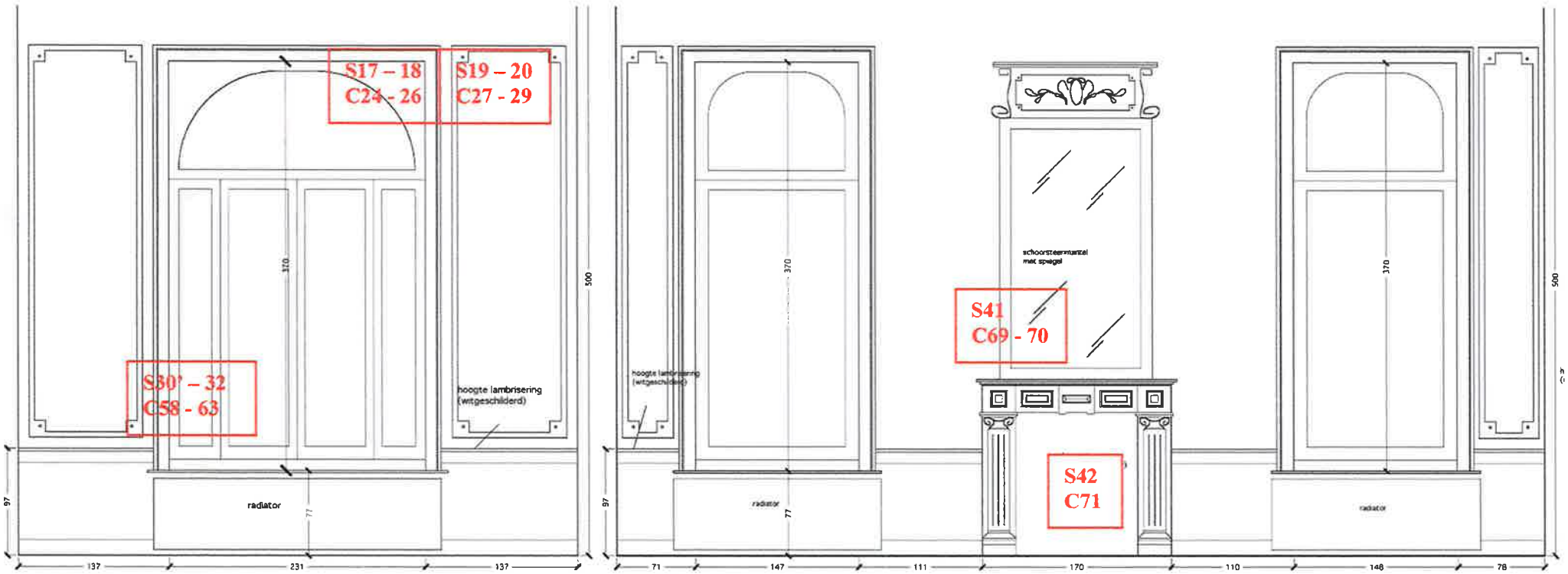
Een probleem stelt zich wel in secretariaat 2, waar de originele houtimitatie lichtjes schotelt en soms afschilfert. Indien met we ondergrond hier gezond wil zetten , d.w.z. licht opschuren, heeft dit tot gevolg dat de opstaande randjes van de originele polychromie worden weggeschuurd. Hier moet overwogen worden welk aspect primeert: een uitermate goede hechting van de beschildering, met beschadiging van het origineel, of een optimale bewaring van het origineel, waarbij het oppervlak niet heel effen kan geschuurd worden.

BIJLAGES

1. Grondplan met overzicht van de steekproeven
2. Secretariaat 1: steekproeven op de wanden
3. Reconstructietekeningen van de polychromie in Secretariaat 1 en Lokaal schepenen

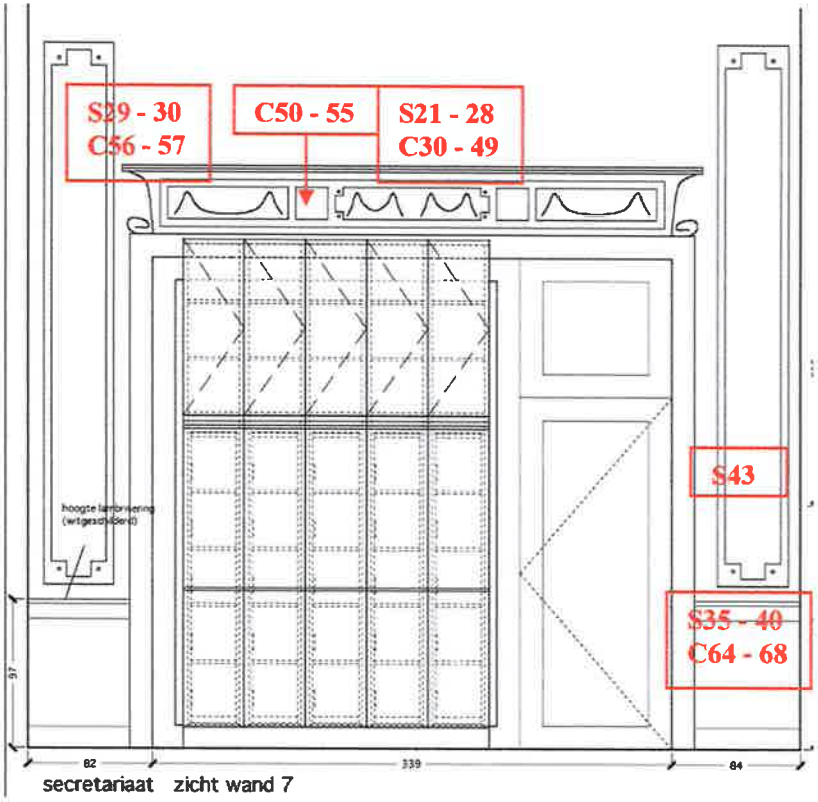

RADIATOR
RADIATOR
RADIATOR
RADIATOR
RADIATOR
RADIATOR
RADIATOR
printer/
fax
data&telefoon
te verplaatsen
schouw
schepener opp 46,82m2
schouw
Secretariaat 2 opp 27,17m2
schouw
schouw
secretariaat 2 opp 43,93 m2
Secretaris
Inkomhall

S1 – 16
C1 – 23
RADIATOR
printer/
scan/
kopie
RADIATOR
RADIATOR
UTP
schouw
schouw
klasseerkast/ in de hoogte
data
secretariaat 2 opp 43,93 m2
postbakjes
klasseerkast
Secretaris

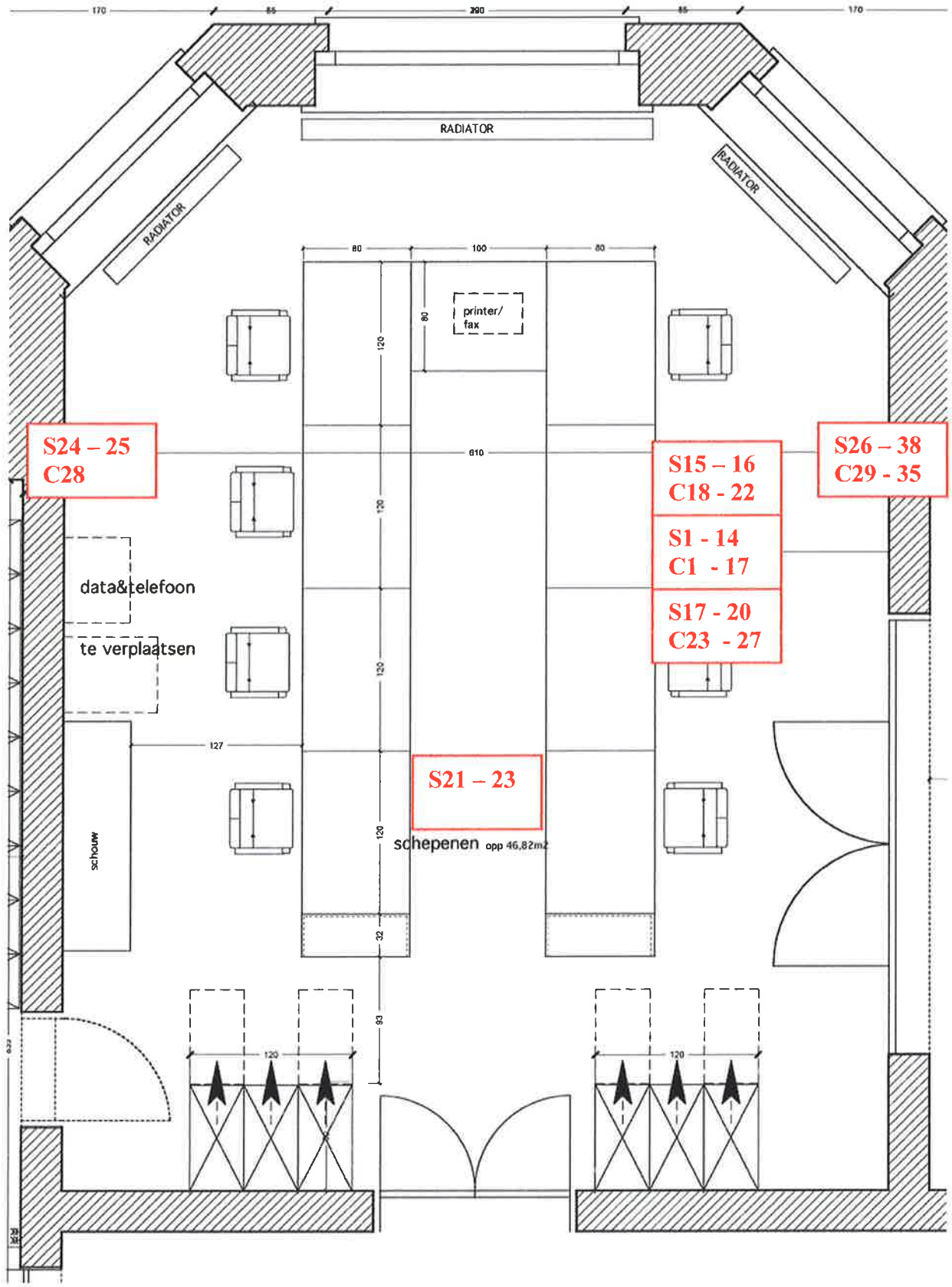

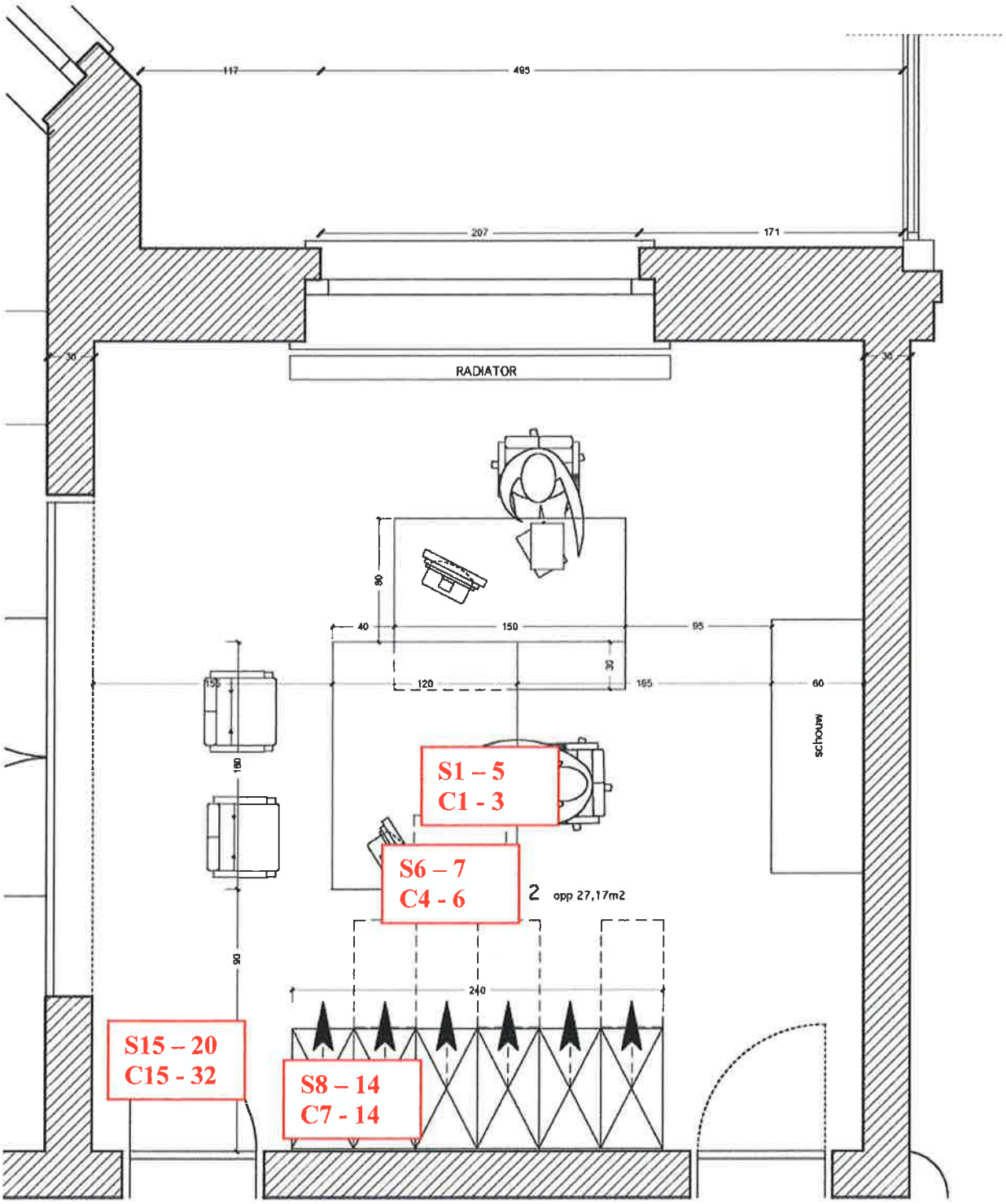
secretariaat
zicht wand ?

secretariaat
zicht wand A

secretariaat zicht wand 7

RADIATOR
RADIATOR
RADIATOR
printer/
fax
S24 – 25
C28
S26 – 38
C29 - 35
S15 – 16
C18 - 22
S1 - 14
C1 - 17
S17 - 20
C23 - 27
data&telefoon
te verplaatsen
schouw
S21 – 23
schepenen opp 46,82m2

117
495
207
171
30
30
RADIATOR
90
40
150
95
30
120
165
60
schouw
180
90
240
S1 – 5
C1 - 3
S6 – 7
C4 - 6
2
opp 27,17m2
S15 – 20
C15 - 32
S8 – 14
C7 - 14

Reconstructie wand en plafond Secretariaat 1

Reconstructie van een deel van plafond Secretariaat 1

